

WIADOMOŚCI ARCHIDIECEZJALNE WARSZAWSKIE

B
W

028101

UCHOWIENSTWA ARCHIDIECEZJI WARSZAWSKIEJ.

Cena pojedynczego zeszytu 2 złote.
Prenumerata roczna 20 zł.

Ogłoszenia w stosunku 75 złotych
za stronicę.

Redaktor i Wydawca: Ks. Dr. REMIGJUSZ DĄBROWSKI.

Adres Redakcji: **WARSZAWA, MIODOWA 17.**

W sprawach prenumeraty i innych
administracyjnych adres:
Kurja Metropolitalna, Miodowa 17.

Zeszyty zamienne i egzemplarze re-
cenzyjne należy nadsyłać pod adre-
sem Redaktora: **Miodowa 17.**

TREŚĆ ZESZYTU Nr. 1.

DZIAŁ URZĘDOWY.

Rozporządzenia Stolicy Apostolskiej.

Treść: „Acta Apostolicae Sedis”, nr. 11, 12, 13 i 14 a. 1927. str. 1.
S. C. Concilii de servitio choralis. str. 2. S. C. Rituum. Die 3 octo-
bris pro S. Teresia a Jesu Infante. Lectio IX. str. 3. De approbatione
regulae tertii ordinis regularis Seraphici Patris S. Francisci. Str. 3.

Rozporządzenia Kurji Metropolitalnej.

Rozporządzenie Jego Eminencji Ks. Kardynała na Wielki
Post. str. 9. Uroczystość Papieska. str. 14 Pogrzeby osób zmar-
łych poza Warszawą, str. 15. Rzeczy do odebrania. str. 15. Ostrze-
żenie, str. 15 Zmiany w składzie osobistym Duchowieństwa, str. 15.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

Przemówienie J. Em. Kardynała Kakowskiego przy poświę-
ceniu Instytutu Badań Chemicznych, str. 16. Walka z alkoholiz-
mem, str. 17. Krucjata Eucharystyczna młodzieży szkolnej, str. 18.
Posterunek duszpasterski, str. 20. Sprawozdanie z działalności
Warszawskiego Koła Księża Prefektów, str. 22. S. p. Ks. Antoni
Kaim, str. 24. Mowa nad zwłokami ś. p. ks. Antoniego Kaima. str.
26. Ś. p. O. Honorat z Jesionki, str. 50. Ś. p. ks. Józef Sawicki, str. 32.
Ze Związku Misyjnego Kleru, str. 36. Rocznicą koronacji Ojca
św. Piusa XI. str. 35.

Biblijografia, str. 39.

NA SEZON JESIENNY I ZIMOWY

DLA WIELEBNEGO DUCHOWIEŃSTWA

polecam wielki wybór materiałów,
gotowe sutanny, palta i t. p. oraz
przyjmuje zamówienia.

ST. CZAPIŃSKI

WARSZAWA ul. Miodowa Nr. 4, TEL. 35-54.

Zwiedzenie magazynu nie obowiązuje do kupna.

164

PRACOWNIA ARTYSTYCZNO-RZEŹBIARSKA
I MECHANICZNA FABRYKA KAMIENIARSKA

R. S. Lubowieckiego

WARSZAWA
Dzika 68 (dom wł.) Tel. 42-78.
Konto P. K. O. Nr. 8831.

Wykonywa:

Biusta, portrety w płaskorzeźbie, z ter-
rakoty, marmuru, bronzu i kamienia.

Figury świętych.

Figury alegoryczne. Posiada na skła-
dzie pomniki gotowe z granitu, mar-
muru i kamienia z własną polerownią
mechaniczną.

Roboty kościelne:

Ołtarze, ambony, chrzcielnice, kro-
pielnice, pomniki ścienne i t. p.

Wiadomości Archidiecezjalne Warszawskie

Miesięcznik Duchowieństwa Archidiecezji Warszawskiej.

Cena pojedynczego zeszytu 2 zł.
Prenumerata roczna 20 zł.

Ogłoszenia w stosunku 75 złotych
za stronicę.

Rękopisów, przysłanych do druku, Redakcja nie zwraca.

Adres Redakcji: **Warszawa, Miodowa 17.**

W sprawach prenumeraty i innych
administracyjnych, adres:
Kurja Metropolitalna, Miodowa 17.

Zeszyty zamienne i egzemplarze
recenzyjne należy nadsyłać pod
adresem Redaktora: **Miodowa 17.**

DZIAŁ URZĘDOWY.

Rozporządzenia Stolicy Apostolskiej.

Treść: „Acta Apostolicae Sedis“ n. 12 a. 1927.

ACTA PII PP. XI. **Motu Proprio.** De sede Sacrae Congregationis de Seminariis atque Studiorum Universitatibus — 4 Novembris 1927.

Constitutio Apostolica. De erectione sedis Catacensis in archiepiscopalem. — 5 Iunii 1927.

Litterae Apostolicae. I. Erigitur in Indiis Orientalibus nova dioecesis Calicutensis e dismembratione dioecesis Mangalorensis — 12 Iunii 1923. II. Dismembrata dioecesi Trichinopolitana, erigitur nova dioecesis Tuticorinensis in Indiis Orientalibus. — 12 Iunii 1923. III. Laudatur Romana a B. M. V. de salute ac Ss. Iosephi et Camilli archisodalitas, cuius privilegia atque indulgentiae confirmantur et ampliuntur — 11 Maii 1927. IV. Ecclesia abbatialis titulo Sancti Huberti in cognomine civitate, dioecesis Namurcensis intra fines, ad honores Basilicae minoris extollitur. — 21 Maii 1927. V. Ecclesia Omnium Sanctorum penes Bohemo-Lipam. O. E. S. Augustini, dioecesis Litomericensis intra fines, honoribus Basilicae minoris augetur. — 9 Iulii 1927. VI. Fines reguntur inter dioeceses Tuticorensensem et Trichinopolitanam in Indiis. — 14 Iulii 1927. VII. Praefectura apostolica de Hanyang in Sinis erigitur in apostolicum vicariatum. — 14 Iulii 1927. VIII. Distracto territorio et vicariatu apostolico Nili Aequatorialis erigitur praefectura apostolica de Bahrel-Gebel. — 14 Iulii 1927. IX. Novum templum in civitate Sancti Sebastiani Fl. Ian. Deo sacrum in honorem S. Teresiae a puero Iesu, honoribus Basilicae minoris decoratur. — 20 Iulii 1927. X. Ecclesia B. M. V. in Marienstatt, intra fines dioecesis Limburgensis, Ord. Cisterciensium, titulo et privilegiis Basilicae minoris augetur. — 27 Iulii 1927. XI. Templum sive sanctuarium Nationale Eucharisticum a Sancta Capella, in urbe Caracensi, titulo et privilegiis Basilicae minoris augetur. — 5 Augusti 1927.

Epistolae. I. Ad Emum P. D. Ludovicum tit. S. Mariae in Aquiro S. R. E. Presb. Card. Dubois, Archiepiscopum Parisiensem, quem legatum mittit ad Marialem e tota natione conventum Carnuti agendum — 18

Maii 1927. II. Ad Emum P. D. Ludovicum, tit. S. Mariae Novae, S. R. E. Presb. Card. Luçon, Archiepiscopum Rhemensium, de natali sacerdotii eius sexagesimo et de restituto templo cathedrali — 18 Maii 1927.

S. Congregatio Consistorialis. I. S. Iosephi de Costarica-de Limon. Decretum dismembrationis et aggregationis. — 1 Aprilis 1927. II. Augustan-Eisteten. Decretum de finium diocesum commutatione. — Octobris 1927.

S. Romana Rota. Citatio edictalis: Parisien. — Nullitatis matrimonii (Bertier-Giusti). — 28 Nov. 1927.

Treść: „Acta Apostolicae Sedis“ n. 13 a. 1927.

Inter Sanctam Sedem et Lithuaniae Rempubicam solemnīs conventio inita die 27 septembris 1927.

Treść: „Acta Apostolicae“ m. 14, a. 1927.

ACTA PII PP. XI. Sacrum Consistorium. I. Consistorium Secretum (die 19 Dec. 1927). I. Allocutio Ssmi Domini Nostri Creatio et publicatio patrum Cardinalium. 2. Provisio Cancellariatus S. R. E. Optio tituli. 3. Provisio Ecclesiarum. II. Consistorium publicum (die 22 Dec. 1927). III. Consistorium Secretum (die 22 Dec. 1927). 1. Oris clausio. 2. Provisio Ecclesiarum. 3. Assignatio Titulorum. 4. Festulatio Palliorum.

Epistola. Ad R. P. D. Antonium Anastasium Rossi, Archiepiscopum Utinensem. 18 Decembris 1927.

Suprema S. Congregatio S. Officii. Decretum, quo damnatur liber Leonis Daudet Cui titulus: „Le Voyage de Shakespeare“. 16 Decembris 1927.

SACRA CONGREGATIO CONCILII.

ROMANA ET ALIARUM SERVITII CHORALIS

23 Aprilis 1927.

Proposita sunt pro opportuna solutione huic Sacrae Congregationi Concilii dubia seu quaestiones quae sequuntur, de servitio choralij ad normam canonum, praesertim 414, 418, 419, ordinando, videlicet:

I. „Utrum post Codicem ad ius *alternativae* requiritur expressa concessio Sedis Apostolicae, an sufficiant consuetudo vel constitutiones capitulares“.

II. „An canonici iure *alternativae* gaudentes, per interessentiam choro in hebdomada non sua possint supplere absentias admissas in hebdomada sua“.

III. „Cum in Abulen., d. 15 Martii 1924, resolutum fuerit diem integre computandum esse in casu illegitimae absentiae a chora etiam per aliquot horas, quaeritur: „An eadem computatio facienda sit in casu illegitimae absentiae ab aliqua hora ex parte illius qui obtinuit indultum *pro diebus et horis*“.

Porro in communi conventu in Palatio Apostolico habito die 23 Aprilis 1927 Emi ac Rmi Patres Sacrae Congregationis Concilii responderi mandarunt:

Ad I: *Affirmative* ad primam partem, salva lege foundationis; *negative ad secundam*.

Ad II: *Negative*.

Ad III: *Affirmative.*

Quas resolutiones Ssmus Dominus Noster Pius, divina Providentia Papa XI, ad relationem infrascripti Secretarii eiusdem Sacrae Congregationis, in Audientia habita die 2 Maii insequentis, dignatus est approbare et confirmare.

D. Card. Sbarretti, *Praefectus.*

L. S.

† Iulius, Ep. tit. Lampsacen., Secretarius.

SACRA CONGREGATIO RITUUM.

Die 3 Octobris

PRO S. TERESIA A JESU INFANTE VIRG.

Lectio IX.

Terésia a Jesu Infante, Alensónii in Gállia. ex honestis piisque parentibus orta est. Quinto aetatis anno, matre amissa, Dei providentiae se totam commisit sub vigilantia amantissimi patris et sororum natu maiorum: quibus magistris, ad currendam perfectionis viam u gigas exsultavit. Novénnis virginibus ex Ordine Sancti Benedicti Lexoviis excolenda traditur. Decimo aetatis anno, arcano et gravi morbo diu cruciata, ope Dominae nostrae a victoria, divinitus fuit liberata. Angelico fervore repleta, ad sacrum convivium primitus accedens, insatiabilem huius cibi famem haurire, visa est. Carmelitarum Excalceatorum Ordinem ingredi cupiens, ob aetatis defectum, multas ad religiosam vitam amplectendam nacta est difficultates, quibus fortiter superatis, Lexoviensem Carmelum, quindecim annos nata, feliciter ingressa est; ibique eximia erga Deum et proximum caritate flagavit. Spiritualem, infantiae viam, secundum Evangelii doctrinam, secuta, alios, speciatim novitias, eandem edocuit. Patiendi desiderio inflaminata, duobus ante obitum annis Dei miserentis amoris se victimam obtulit. Viginti quatuor annos nata, die trigesima Septembris, anno millesimo octingentesimo nonagesimo septimo, ad Sponsum evolavit. Quam virtutibus et prodigiis clarum Pius Papa Undecimus inter Beatas virgines adscripsit, novisque fulgentem signis, recurrente maximo Jubileo decimo sexto calendas Junias, solemniter Sanctorum fastis accensuit.

URBIS ET ORBIS.

Sanctissimus Dominus Noster Pius Papa XI, referente infrascripto Domino Cardinali, Sacrae Rituum Congregationi Praefecto, suprascriptam lectionem contractam, in festi S. Teresiae a Iesu Infante commemoratione recitandam, rite revisam approbavit et benigne concessit: servatis de cetero rubricis. Contrariis non obstantibus quibuscumque. Die 26 Octobris 1927.

A. Card. Vico, Episc. Portuen. et S. Rufinae,

S. R. C. *Praefectus.*

L. S.

Angelus Mariani, *Secretarius.*

DE APPROBATIONE REGULAE TERTII ORDINIS
REGULARIS SERAPHICI PATRIS S. FRANCISCI.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

AD PERPETUAM REI MEMORIAM

Rerum conditio ea erat, in Italia presertim, sub exitum saeculi duodecimi aliquantoque serius, ut, quamvis universe christiana societas in fide consisteret, homines tamen nimis multi, fluxarum rerum cupiditate distenti vitaeque superbia elati, in omnem morum pravitatem erumperent; atque, elanguescente iam caritate Christi, odia usquequaque foverent et civitates ad intestina bella calamitose impellerent. Nihil igitur optatius tum esse poterat quam ut singularis vir a Deo excitaretur qui, virtutum omnium laude praecellens, et opportuna remedia his malis afferret et populus ad christianos spiritus revocaret. Iamvero nemo ignorat societatis eorum temporum emendandae munus praecipue Francisco Assisiensi divinitus demandatum esse, qui effrenatis vitiis studium opponens christianae humilitatis et paupertatis, mutua omnes caritate coniungere studuit. Itaque cum plurimi undique ad tantum virum confluerent discipuli, in immensum sane succrevit Franciscalum Familia, cum ex sodalibus trium Ordinum quos Franciscus ipse constituit, tum deinceps ex iis tertiariis qui, perfectionis vitae cupidi, communem vitam agentes, *sodales Terti Ordinis Regularis* nuncupati sunt. Merito igitur hi quoque Seraphici Patris memoriam, septimo exeunte saeculo ab obitu eius sanctissimo, non solum piis supplicationibus sollemnibusque sacris publice habitis, sed etiam actuosioris pietatis propositis lacto animo per hunc annum celebrarunt. Etenim omnes norunt quam diligenter, inde ab instituti sui initio, tertiarii regulares sanctum Francisci spiritum induere contenderint, eundemque in multa religionis et caritatis opera traducere consueverint. Quapropter factum est ut Decessor Noster Leo PP. X, Constitutione data *Inter cetera*, eorum Regulam comprobaret. Atqui, ut in humanis rebus contingit, plura quidem, decursu temporum, quae a Leone PP. X decreta fuerant, vel prorsus obsolevere vel cum quibusdam Codicis iuris canonici praescriptis non omnino consentiunt, Quamobrem necesse fuit ut illa Leonis X lex ad nostra haec tempora itemque ad recentiora Ecclesiae decreta accommodaretur, ut Tertiarii Regulares, aliaeque multiplices votorum simplicium religiosae familiae quae, cum in suum ipsarum institutum Francisci spiritum induxerint et franciscali nomine utantur, Franciscum Patrem quodam modo habent, novum inde incrementum capientes, alacritate, vel maiore optime de christiana civilique re mereri pergerent. Itaque legis huiusmodi emendandae munus Sacrae Congregationi negotiis Religiosorum praepositae mandavimus quae, cum novam *Regulam* franciscali spiritu plenius imbutam et hodierno Ecclesiae iuri con-

gruentem confecisset, eam ipsam Nobis approbandam pro officio subiecit; cuius quidem Legis ea sunt capita quae hic referuntur.

REGULA TERTII ORDINIS REGULARIS SERAPHICI PATRIS S. FRANCISCI.

CAPUT I

Summa vitae religiosae

1. Forma vitae Fratrum et Sororum Tertii Ordinis regularis sancti Francisci, haec est: Domini nostri Iesu Christi sanctum Evangelium observare, vivendo in obedienda, castitate et paupertate.

2. Fratres et Sorores, ad imitationem Patris Seraphici, promittunt obedientiam et reverentiam Domino Papae et Ecclesiae Romanae. Tenentur etiam obedire Superioribus suis canonice institutis, in omnibus quae respiciunt finem generalem et specialem proprii Instituti (Ex Reg. I et II Ordinis, cap. I).

CAPUT II

De novitiatu et professione

3. Fratres et Sorores ad hunc Tertium Ordinem recipiendi debent esse fideles catholici, de haeresi non suspecti, in obedientia Romanae Ecclesiae firmi, matrimonio non ligati, debitis expediti, corpore sani, animo prompti, nulla vulgari infamia maculati, cum proximis reconciliati. Et de iis omnibus, antequam recipiantur, ab eo qui recipiendi habet facultatem, sunt diligenter examinandi (Regula III Ord. a Leone X approbata, cap. I), sacris canonibus Constitutionibusque propriis servatis.

4. Annus novitiatus debet sub disciplina Magistri hoc habere propositum, ut informetur alumni animus studio regulae et constitutionum, piis meditationibus assiduaeque prece, iis perdiscendis quae ad vota et ad virtutes pertinent, exercitationibus opportunis ad vitiorum semina radicitus extirpanda, ad compescendos animi motus, ad virtutes acquirendas. Conversi praeerea diligenter in christiana doctrina instituuntur, speciali collatione ad eos habita semel saltem in hebdomada (can. 565 § 1 et 2).

5. Expleto tempore probationis, qui idonei inveniuntur, ad professionem admittantur.

CAPUT III

De caritate erga Deum et proximum

6. Remotis per tria sacra vota obstaculis, quae sanctimoniam impediunt, Fratres et Sorores contendunt legem divinam implere, quae tota pendent in caritate erga Deum et proximum. Caritas est omnium virtutum forma et vinculum perfectionis. Ad mortificanda

vitia, ad proficiendum in gratia, ad consequendam virtutum omnium summam, nihil melius, nihil validius caritate.

7. Magnum signum et adiumentum dilectionis in Christum est freqens, imo quotidianus accessus ad SS. Eucharistiam, quae simul est et sacrum convivium et memoria Passionis eius. Sit quoque religiosarum animarum cura Dominum Jesum, sub mirabili mysterio nobiscum manentem, frequenter visitare ac devote venerari: hoc enim maximum est Sacramentum in Ecclesia et fons inexhaustus bonorum omnium.

8. Probatio autem dilectionis in Deum est exercitium caritatis erga proximum; ideo in vero Christi discipulo caritas in proximum maxime eluceat; omnis locutio sit ordinata, utilis et honesta: ut caritas abundet in opere, necesse est eam in corde prius abundare.

CAPUT IV

De divino officio, oratione et ieiunio

9. Fratres et Sorores, prout propriae Constitutiones ferunt, digne, attente ac devote divinum officium persolvant. Conversi vero et Conversae dicant duodecim *Pater* pro Matutino et Laudibus, pro qualibet alia hora canonica quinque.

10. Quolibet autem die, nisi legitime impediuntur, debent Missam audire, et procurare quod habeant pium sacerdotem ab Ordinario loci probatum, qui illis verbum Dei certis diebus proponat et eos ad poenitentiam et virtutes inducat (Reg. III Ord. cit, cap IV).

11. Debent etiam quolibet die intra se et Deum, cogitare quid fecerint, dixerint et cogitaverint, seu conscientiae examem peragere; de propriis culpis veniam humiliter petere ac emendationis proposita Deo offerre et commendare (Reg. cit., cap. IV).

12. Curent omnes per frequentem Christi Passionis meditationem devotionis fervorem quotidie nutrire et fovere; Seraphicum Patriarcham sequantur et imitentur, ut valeant et ipsi cum S. Paulo exclamare: „Christo confixus sum cruci“. „Vivo autem iam non ego: vivit in me Christus“. (Gal., II, 19—20).

13. Praeter abstinentias et ieiunia quibus omnes fideles adstringuntur, ea observent quae in propriis Constitutionibus ordinantur, praesertim vigiliis solemnitatum Immaculatae Conceptionis et Seraphici P. Francisci.

CAPUT V

De modo interius exteriusque conversandi

14. Cum Fratres et Sorores huius Fraternitatis dicantur *de Poenitentia*, mortificationis crucem quotidie ferant, sicut vere poenitentibus congruit.

15. Oportet insuper eos ab omni curiositate, tam in vestimentis quam in aliis quibuscumque. Et iuxta Apostolorum principis

beati Petri salubre consilium, depositis ceteris vanis huius saeculi ornamentum corporale portare debent, nisi proprium religiosum habitum (Reg. cit., cap. VI). Tenentur etiam clausuram servandam iuxta sacros canones et proprias Constitutiones.

16. Debent quoque esse parci in verbis et locutionibus, quae raro sine peccato multiplicantur. Talis sit Fratrum et Sororum conversatio, ut omnes verbo et exemplo aedificent ac memores sint Dominum dixisse: „Sic luceat lux vestra coram hominibus: ut videant opera vestra bona, et glorificent Patrem vestrum, qui in caelis est“ (Matth., V, 16). Pacem annuncient omnibus humili et devota salutatione utentes: et pacem non in ore tantum, sed et in corde semper secum deferant (Reg. cit., cap. VI).

CAPUT VI

De cura infirmorum

17. Si quis Frater vel Soror in infirmitatem ceciderit, nemo sit qui operam suam adiutricem neget; sed Superiorum erit congruum pro infirmo servitium disponere. Ceteros, tali servitio non adductos, infirmum visitare non pigeat, et consolatoriis verbis confortare. Non tantum infirmis sed et senibus, aut alio indigentibus caritatis officia omnes laeto animo praestent sicut decet seraphici Patris filiis.

18. Teneantur potissimum Superiores infirmum vel infirmam monere de infirmitatis poenitentia acceptanda, de vera conversione ad Deum facienda, mortis quoque propinquitatem et iudicii distractionem simulque divinam misericordiam (Reg. cit., cap. VII).

19. Postquam aliquis Frater vel Soror ab hac luce migraverit, Superiores curabunt quod eius exsequiae magna cum pietate celebrentur (Reg. cit., cap. IX). Pro anima vero cuiuscumque defuncti statuta suffragia fideliter persolvantur.

CAPUT VII.

De labore et modo laborandi.

20. Qui Dei servitio, Spiritus Sancti adiuvante gratia, sese manciparunt, otium fugiant, et divinis laudibus, vel religiositatis aut caritatis operibus fideliter et devote incumbant (cf. Reg. II, cap. VII).

21. Religiosi ideo officia sua propter Deum adimpleant, et quidquid ab eis Superiores exquisierint, prout ferunt, devote et fideliter, ut dictum est, perficiant. Vilia etiam, si quae facienda sint, ne recusent; imo libentius quam alia peragent, Seraphici Patris vestigia sequentes.

22. Omnia in caritate fiant, et sanctus Dei amor animos religiosorum ad opera perficienda ita impellat, ut nonnisi pro eius gloria et honore operari eos contingat; et Sancti Pauli Apostoli

monitum adimpleant: „Sive manducatis, sive bibitis, sive aliud quid facitis: omnia in gloriam Dei“ (1 Cor., X. 31).

CAPUT VIII.

De obligatione servandī quae in Regula continentur.

23. Omnia et singula in praesenti Regula contenta sunt consilia ad facilius salvandas animas viatorum, et nulla sunt obligatoria ad peccatum, mortale et veniale, nisi humano vel divino iure aliquis alias esset obligatus (Reg. cit., cap. X).

24. Obligantur tamen Fratres et Sorores facere poenitentias sibi a Superioribus impositas, quando super hoc requiruntur. Obligantur etiam ad tria vota essentialia: ad paupertatem, iuxta terminos priorum statutorum; ad castitatem, se adstringendo ad servandum caelibatum et insuper novo titulo, id est ipsius voti, ad abstinendum a quocumque actu, tum externo, tum interno castitati opposito; ad obedientiam, assumendo obligationem obediendi mandato legitimi Superioris ad normam propriarum Constitutionum (cf. Reg. cit., cap. X).

25. Omnes tam Fratres quam Sorores ad religiosi status quem professi sunt praescriptum, vitam instituant et componant, atque in primis, quae ad suorum votorum perfectionem pertinent, fideliter observant. Ea praesertim maximi faciant, quae ad Seraphici Patris caritatem et paupertatem sectandas inducunt: filium enim maxime decet Parentis sui et imaginem et virtutes referre.

CONCLUSIO

SANCTI PATRIS FRANCISCI BENEDICTIO

Quicumque haec observaverint, in caelo repleantur benedictione altissimi Patris caelestis, et in terra repleantur benedictione dilecti Filii sui, cum sanctissimo Spiritu Paraclito et omnibus Virtutibus caelorum et omnibus Sanctis. Et ego Frater Franciscus, parvulus vester et servus, quantumcumque possum, confirmo vobis intus et foris istam sanctissimam benedictionem, quam habeatis cum omnibus Virtutibus caelorum et omnibus Sanctis nunc et in saecula saeculorum. Amen. (Ex Seraphici Patris testamento).

Nos quidem, veterem legem Leonis PP. X prorsus abrogantes, libentur, saeculo a Francisci obitu septimo exeunte, hanc *Regulam Tertiū Ordinis Regularis Seraphici Patris S. Francisci* apostolica auctoritate Nostra approbamus et confirmamus; id fore plane confisi ut Tertiarii Regulares, iique omnes qui, etsi vota sollemnia ex instituto non habent, religiosam tamen vitam, duce Francisco, agunt, spiritu novae Legis roborati, quemadmodum egregie scribebat Decessor Noster Benedictus PP. XV, *ceteris sodalibus Tertiariis, qui mundi negotiis curisque implicati remane-*

ant, in christiana perfectione colenda sint exemplo, eisque tamquam duces ad sempiternam salutem quaerendam praëire pergant¹⁾).

Haec mandamus, decernentes, praesentes Litteras et Statuta in eas inserta atque inclusa, firma, valida atque efficacia semper exstare ac permanere, suosque plenos atque integros effectus sortiri et obtinere, illisque, ad quos spectant aut in posterum spectare poterunt, nunc et pro tempore amplissime suffragari; sicque rite iudicandum esse ac definiendum, irritumque ex nunc et inane fieri, si quidquam secus super his, a quovis, auctoritate qualibet, scienter vel ignoranter attentari contigerit. Non obstantibus contrariis quibuscumque, etiam speciali atque individua mentione dignis. Volumus autem, ut harum Litterarum exemplis atque excerptis, etiam impressis, manu alicuius Notarii publici subscriptis et sigillo viri in ecclesiastica dignitate constituti munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae haberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, die IV mensis Octobris, in festo Sancti Francisci Assisiensis, anno MDCCCCXXVII, Pontificatus Nostri sexto.

DE SPECIALI MANDATO SS. MI
FR. ANDREAS CARD. FRUHWIRTH

S. R. E. Cancellarius

C. CARD. LAURENTI,

S. Congreg. de Religiosis Praefectus

Joseph Wilpert, *Protonotarius Apostolicus, Decanus*

Dominicus Jorio, *Protonotarius Apostolicus*

L. † S.

Reg. in Canc. Apostolica, vol. XXXVI, n. 87.

Rozporządzenia Kurji Metropolitalne .

ROZPORZĄDZENIE JEGO EMINENCJI KS. KARDYNAŁA
na Wielki Post.

Nr. 271.

Dr. ALEKSANDER KARDYNAŁ KAKOWSKI

z Bożej i Stolicy Apostolskiej łaski

ARCYBISKUP WARSZAWSKI.

Wielebnemu Duchowieństwu Archidiecezji Warszawskiej pozdrowienie w Panu i błogosławieństwo pasterskie!

¹⁾ Cf. Acta Apostolicae Sedis, vol. XIII, p. 131 (N. M.).

Stanęliśmy na progu Wielkiego Postu, który powinien być czasem pokuty i pojednania się z Bogiem przez dobrą spowiedź i Komunię św.. Dlatego też zwracamy się do Was, Wielebni bracia kapłani, abyście w gorliwości swojej zrobili wszystko, żeby wiernym, Waszej pieczy powierzonym, ułatwić spełnienie tego obowiązku, a oziębłych zachęcić i pociągnąć do świętej pokuty.

Przychodzą czasy ciężkie dla Kościoła w tych zmaterjalizowanych czasach, w których żyjemy. Zło rozmaitego rodzaju się szerzy, ba, nawet chciałoby roztoczyć swoje panowanie. Sprawdzają się słowa św. Pawła: „Będą ludzie sami siebie miłujący, chciwi, hardzi, pyszni, bluźniercy, rodzicom nieposłuszni, niewdzięczni, złościcy, bez miłości przyrodzonej, bez pokoju, potwarcy, niepowściągliwi, nieskromni, bez dobroćliwości, zdrajcy, uporni, nadęci i rozkosze więcej miłujący, niżli Boga“ (II Tym. III, 2, 3, 4.).

Pamiętajmy, Bracia Kapłani, że najskuteczniejszym środkiem na te nędze i biedy ludzkie jest Sakrament Pokuty i Komunia św. Ileż to okazji następuje się w czasie rekolekcji i spowiedzi św., żeby trafić do dusz, pieczy naszej powierzonych. Niech gorliwość Wasza potężnieje. Nie ustawajcie nawoływać wiernych do Sw. Trybunału i Stołu Pańskiego.

Zastosujcie się jaknajdokładniej do rozporządzeń Naszych, niżej podanych, a w prowadzeniu rekolekcji wielkopostnych i słuchaniu spowiedzi szkolnych i parafjalnych wzajemnie sobie z całą gotowością pomagajcie, by jaknajbardziej święte pasterzowanie sobie ułatwić i najowocniejszem uczynić.

Powtarzam do Was za św. Apostołem narodów: „Weźcie zupełną zbroję Bożą: abyście mogli sprzeciwić się w dzień zły i we wszystkim doskonali stać“ (Efez. IV, 13).

Podajemy do wiadomości następujące rozporządzenia:

Okres Komunii św. Wielkanocnej.

Okres Wielkanocnej Komunii św. na mocy specjalnej władzy, udzielonej przez Ojca św. będzie trwał w Naszej Archidiecezji od Popielca do uroczystości Trójcy Świętej.

Rekolekcje wielkopostne.

Rekolekcje parafjalne winny się odbywać we wszystkich parafjach Archidiecezji.

Czas ich urządzania pozostawia się do uznania ks. ks. proboszczów. Jedynie dla m. st. Warszawy obowiązuje następujący porządek:

Piątek 2 marca par. Św. Stanisława, początek 2, 3, 4 i 5 *).

Sobota 3 marca par. Św. Michała, 3, 4, 5 i 6.

Niedziela 4 marca par. M. B. Loretańskiej, 4, 5, 6 i 7.

*) Data grubszym drukiem oznacza dzień spowiedzi.

Poniedziałek 5 marca par. Św. Aleksandra, 5, 6, 7 i 8.
Wtorek 6 marca par. Św. Wojciecha, 6, 7, 8 i 9.
Środa 7 marca par. Św. Antoniego i Św. Jadwigi, 7, 8, 9 i 10.
Niedziela 11 Marca par. Św. Barbary i Św. Jadwigi, 11, 12, 13, 14.
Poniedziałek 12 Marca par. Św. Krzyża, 12, 13, 14 i 15.
Wtorek 13 Marca par. Wszystkich Świętych i Zmartwychwstania Pańskiego, 13, 14, 15 i 16.
Środa 14 Marca par. Narodzenia N. M. P. i Bożego Ciała, 14, 15, 16 i 17.
Niedziela 18 Marca par. Serca P. Jezusa, 18, 19, 20 i 21.
Poniedziałek 19 Marca par. Św. Andrzeja, 19, 20, 21 i 22.
Wtorek 20 Marca par. Św. Augustyna i Św. Bonifacego, 20, 21, 22 i 23.
Niedziela 25 Marca par. Św. Jana, 25, 26, 27 i 28.
Poniedziałek 26 Marca par. Św. Wawrzyńca i M. B. Częstochowskiej 26, 27, 28 i 29.
Wtorek 27 Marca par. Zbawiciela i Św. Stanisława Kostki 27, 28, 29 i 30.
Środa 28 Marca par. Nawiedzenia N. M. P. i Św. Trójcy, 28, 29, 30 i 31.
Piątek 27 Kwietnia par. Św. Jakóba, 27, 28, 29 i 30.

W sobotę dnia 3 Marca b. r. od godziny 4 po poł. w Kościele Św. Krzyża będą się odbywały spowiedzie dla subiektów handlowych, **w dniu 25 marca** (niedziela) od godziny 2 po poł. kościele Św. Józefa na Krak. Przedmieściu (seminarium) dla członków Stowarzyszenia „Dźwignia“.

We wtorek dnia 3 kwietnia r. b. od godziny 2 po poł. będzie się odbywała spowiedź dla mężczyzn w Kościele po Karmelickim (ul. Krak. Przedmieście).

Na tę spowiedź udzielamy wszystkim spowiednikom władzy rozgrzeszania od rezerwatów papieskich (z wyjątkiem — 1° absolventes complices, 2° falso denuntiantes).

Spowiedzie młodzieży szkolnej będą się odbywały według specjalnie ułożonego planu we wskazanych tamże kościołach, po porozumieniu się ks. ks. prefektów z duchowieństwem parafialnem.

Ks. Proboszczowie i Rektorzy kościołów winni zawczasu o tem pomyśleć, by w kościołach ich pieczy powierzonych, była dostateczna ilość komż i stuł dla spowiedników oraz konfesonatów przenośnych, by penitenci, o ile możliwości, tylko przy krátkach się spowiadali.

Dni postne i dyspensy od postu.

W sprawie postu przypominamy Wielebnemu Duchowieństwu ogólne zasady Prawa Kanonicznego.

Według obecnego prawa kościelnego obowiązani są wierni w naszej diecezji do zachowania następujących przepisów postnych:

1) We wszystkie piątki całego roku należy się wstrzymać od

potraw mięsnych. Dozwolone jest jednak we wszystkie dni całego roku używanie przyprawy do potraw z tłuszczu zwierzęcego.

2) Należy zachować post tak co do jakości, t. j. wstrzymując się od potraw mięsnych, jak co do ilości, t. j. pożywając tylko raz dziennie do sytości w następujące dni:

- a) w środę popielcową;
- b) w piątki i soboty Wielkiego Postu (w Wielką Sobotę od południa niema postu, a także można pożywać potrawy mięsne);
- c) w suchedni;
- d) we wigilie: Zielonych Świąt, Wniebowzięcia N. Marji P., Wszystkich Świętych i Bożego Narodzenia.

3) W poniedziałki, wtorki, środy, czwartki Wielkiego Postu wolno raz dziennie pożywać pokarmy mięsne; należy również w te dni zachować post co do ilości, raz tylko na dzień jedząc do syta.

4) Niedziele całego roku, jakoteż święta uroczyste — wolne są zupełnie od postu.

W sprawie dyspensy. Wszystkim *osobom świeckim*, zmuszonym jadać w restauracji udzielamy dyspensy na pożywanie potraw mięsnych we wszystkie dni całego roku, prócz środy popielcowej i Wielkiego Piątku. Tej samej dyspensy udzielamy *ludziom świeckim*, podróżującym koleją żelazną, zmuszonym z tego powodu jeść na na dworcach kolei lub w wagonach restauracyjnych.

Od obowiązku zachowania postu ścisłego, t. j. co do ilości (a nie co do jakości) wyjęte są osoby młodociane, które jeszcze nie ukończyły 21 lat życia, i wiekowe, które rozpoczęły 60-ty rok życia, i ludzie zajęci ciężką pracą, odbywający pieszo dalszą podróż, niewiasty karmiące niemowlęta i t. p.

Księża Proboszczowie mają władzę udzielania dyspensy od postu tak poszczególnym osobom, jakoteż całym rodzinom, zamieszkałym w ich parafji, a także obcym, chwilowo w obrębie ich parafji znajdującym się osobom, jeśliby dla słabości lub dla innej słusznej przyczyny potrzebowały ulgi w zachowaniu przykazania postu.

Do udzielania dyspensy są upoważnieni również X. X. Administratorzy i Wikariusze, którzy w zastępstwie chorych lub nieobecnych proboszczów prowadzą kancelarję parafjalną.

X. X. Prefektem udzielamy władzy dyspensowania od postu członków grona nauczycielskiego, ich rodziny i uczniów szkół, w których uczą.

Wszystkim zaś kapłanom, mającym w Naszej diecezji jurysdykcję do słuchania spowiedzi udzielamy władzę dyspensowania od postu przy spowiedzi penitentów, jakoteż jeśliby tego potrzeba wymagała, ich najbliższej rodziny.

Wszyscy, którzy z dyspensy udzielonej korzystać będą, odmówią: kapłani i klerycy psalm pokutny 50: „Miserere“ — inni: 3 Ojcze Nasz i 3 Zdrowaś Marja.

Powyższe przepisy postne polecamy *podać do wiadomości i wyjaśnić wiernym z amfony w niedzielę 1 Postu.*

Przygotowanie do I-ej spowiedzi i Komunii św.

W niedzielę Przewodnią we wszystkich parafjach należy po kazaniu zachęcić rodziców do posyłania dziatwy na nauki przygotawcze do I-ej spowiedzi i Komunii św. Obowiązek przygotowywania dziatwy ciąży na duszpasterzu. Jesteśmy przekonani, że ks. ks. proboszczowie i wikariusze dołożą wszelkich starań, by i samo przygotowanie i chwila I-ej Komunii św. pozostały w sercach i pamięci dziatwy na całe jej życie. Nadmienić trzeba, że przygotowanie do I-ej Spowiedzi i Komunii św. musi się tak odbywać, by nie przeszkadzało nauce szkolnej.

Śluby w Wielkim Poście.

W sprawie błogosławienia związków małżeńskich w czasach zakazanych polecamy Wielebnemu Duchowieństwu przestrzegać ściśle stat. 124 Naszego Synodu, który brzmi:

Stat. 124 (ad can. 1108), 1. A prima Dominica Adventus usque ad diem Nativitatis Domini inclusive et a feria quarta Cinerum usque ad Dominicam Paschatis inclusive in celebrandis matrimoniis, nisi Ordinarius loci dispensaverit, abstinendum est ab usu organi, concentibus musicis omnique apparatu externo sive in cultu parietum, sive in illuminatione aedificii sacri.

§ 2. Ad praecavendum periculum, ne convivium nuptiale, ultra modum protracta, ad violationem praeceptorum abstinendae aut audiendi sacrum fidelibus ansam praebeant, parochi curent, ne matrimonia sine Ordinarii venia, celebrantur pervigiliis dierum abstinendae, dominicarum aliorumque festorum de praecepto.

Wobec błędnych mniemań, iż w dzień św. Józefa mogą się odbywać zabawy i ucztę weselne, zechce Wielebne Duchowieństwo, na początku Wielkiego Postu, pouczyć wiernych o tem nadużyciu, przyczem ani w wigilię św. Józefa, ani w samo święto żadnych związków małżeńskich nie błogosławić.

Warszawa, dnia 16-go stycznia 1928 r.

† Aleksander Kardynał Kakowski.

Kancelarz Kurji:

X. Z. Choromański.

Uroczystość Papieska.

Nr. 270.

Dnia 16-go stycznia 1928. r.

KURJA METROPOLITALNA WARSZAWSKA.

Do Wielebnego Duchowieństwa Archidieczi Warszawskiej.
Dnia 12-go lutego przypada szósta rocznica Koronacji obecnie miłościwie nam panującego Ojca św. Piusa XI.

Rocznica ta daje nową okazję do zmanifestowania naszych uczuć do Stolicy Apostolskiej, naszego przywiązania do Ojca św., który był wpośród nas, bolał i pracował z nami, naszej wierności Kościołowi Świętemu. Rocznicę Koronacji Papieskiej daje nam też okazję do gorętszych modłów za Głowę Widzialną naszego Kościoła Powszechnego.

Zechce tedy Wielebne Duchowieństwo zrobić wszystko, żeby szósta rocznica Koronacji Ojca św. Piusa XI w naszej Archidiecezji wypadła wspólnie.

W szczególności Jego Eminencja poleca Wielebnemu Duchowieństwu, by w niedzielę poprzedzającą rocznicę Koronacji Ojca św., t. j. dnia 5-go lutego ogłosiło wiernym z ambony po kazaniu o mającym się odbyć uroczystym nabożeństwie za Ojca św. we wszystkich kościołach parafjalnych, filjalnych, zakonnych (etiam exemptis) i zachęciło wiernych do wzięcia udziału w tem nabożeństwie, a przedewszystkiem do modlitwy i Komunii św. na intencję Papieża.

Powtóre, by w dniu Koronacji, t. j. 12-go lutego we wszystkich Mszach św. była dodana „imperata“ pro Papa, w kazaniach winna być uwzględniona rocznica Koronacji, a po skończonej sumie było odśpiewane uroczyste „Te Deum“.

Zechce Wielebne Duchowieństwo zachęcić szkoły, ochrony i instytucje kościelne do odbycia uroczystych obchodów ku czci Ojca św. Piusa XI. W szczególności zaś Jego Eminencja pragnie, żeby się odbyły w dniu rocznicy Koronacji akademie ku czci Ojca św. w Konwikcie Teologicznym, w Seminarjum Metropolitalnem św. Jana, w Seminarjum Mniejszym i w zakładach wychowawczych, pozostających pod kierownictwem zgromadzeń zakonnych i Duchowieństwa.

O odbytych uroczystościach (w swoich dekanatach) nie omieszkać W.W. Księża Dziekani coprędzej nadesłać do Kurji dokładne sprawozdania.

Wikariusz Generalny,
Biskup Sufragan Warszawski
† St. Gall.

Kancelarz Kurji
X. Z. Choromański.

Pogrzeby w Warszawie osób zmarłych poza granicami m. st. Warszawy.

Jego Eminencja Ks. Kardynał wydał w dn. 5/XII 1927 roku za Nr. 5651 w sprawie pogrzebów w Warszawie osób, zmarłych poza granicami m. st. Warszawy następujące rozporządzenie:

„Opierając się na kan. 1230 § 7 i mając na uwadze potrzebę powiększenia funduszu fabryki Naszego Kościoła Metropolitalnego postanawiamy, iż poczynając od dnia 1-go stycznia 1928 roku pogrzeby osób, zmarłych poza granicami m. st. Warszawy, w okolicznościach w kanonie powyższym przewidzianych, należeć będą do Kościoła Naszego Metropolitalnego św. Jana w Warszawie.

Opłatę za te pogrzeby pobierać będzie Ks. Proboszcz w porozumieniu z Ks. Prokuratorem Kapituły Metropolitalnej, który ustali honorarium przypadające kapłanom za stypendja mszalne i eksportacje zwłok, również opłatę należną służbie kościelnej, resztę zaś pobranej sumy wniesie do kasy kościelnej. Na odprawienie pogrzebu w innym kościele m. st. Warszawy Proboszcz Kościoła Metropolitalnego wydawać będzie pozwolenie na zwykłych warunkach, a więc z zastrzeżeniem czwartej części pobranej brutto za pogrzeb sumy na rzecz Kościoła Metropolitalnego“.

RZECZY DO ODEBRANIA.

Prokurator przy Sądzie Okręgowym w Warszawie nadesłał do Kurji puszkę od komunikantów i naczynko od hostji do dyspozycji. Jeżeli w ciągu dwóch miesięcy nie zgłoszą się prawi właści-ciele, rzeczy te będą przeznaczone dla biednej parafji.

OSTRZEŻENIE.

Kurja Metropolitalna Warszawska wysłała w dniu 3 stycznia r. b. za Nr. 37 do wszystkich Kurji Biskupich okólnik następującej treści: Ma zaszczyt przestrzedz przed osobnikiem, podającym się za Ks. Bolesława Piotrowskiego ze Zgromadzenia Oblatów św. Franciszka Salezego i przedstawiającym dokumenty wydane przez przełożonego tegoż zgromadzenia.

Osobnik ten wydaje się wysoce podejrzanym, a wezwany do Kurji na dzień 24 grudnia r. z, celem zbadania bliżej jego dokumentów nie stawił się, raptownie w niewiadomym kierunku wyjechał, mówiąc do otoczenia, że jedzie do swego Prowincjała w Drohiczyne.

ZMIANY W SKŁADZIE OSOBISTYM DUCHOWIEŃSTWA ARCHIDIECEZJI WARSZAWSKIEJ.

Przeniesieni: Ks. *Juljusz Zaleski*, adm. par. Pszczonów, na adm. par. Stara Rawa. Ks. *Karol Malowaniec*, adm. par. Ząbki, na

adm. par. Mikołajew. *Ks. Władysław Szczurkiewicz*, adm. par. Mikołajew, na adm. par. Mąkolice. *Ks. Wacław Zuba*, adm. par. Mąkolice, na adm. par. Łomna. *Ks. Antoni Zieliński*, adm. par. Łomna, na adm. par. Ząbki. *Ks. Józef Molak*, adm. par. Bielawy, na adm. par. Pustelnik. *Ks. Henryk Wielicki*, adm. par. Pustelnik, na adm. par. Pszczonów. *Ks. Stefan Kuć*, wik. par. Klembów, na wik. par. Żyrardów. *Ks. Henryk Czapczyk*, wik. par. Żyrardów, na wik. par. Klembów.

Mianowani: *Ks. Dr. Franciszek Barański*, wik. par. Św. Antoniego w Warszawie, pref. seminarjum nauczycielskiego w Mogielnicy. *Ks. Dr. Władysław Rostan*, pref. seminarjum nauczycielskiego w Mogielnicy, profesorem w seminarjum metropolitalnym w Warszawie oraz wik. par. Św. Antoniego. *Ks. Dr. Józef Kowaliński*, prof. seminarjum metropolitalnego w Warszawie, pref. gimn. im. Zamoyskiego w Warszawie. *Ks. Edward Szwejnica*, pref. szkół średnich w Warszawie, jednocześnie rektorem kościoła Św. Anny w Warszawie. *Ks. Józef Jankowski*, kap. w Studzieńcu, wik. par. Św. Andrzeja w Warszawie. *Ks. Józef Wieteska*, wik. par. Św. Andrzeja w Warszawie, adm. par. Bielawy.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

Przemówienie J. Em. Ks. Kardynała Kakowskiego przy poświęceniu Instytutu Badań Chemicznych.

Powołany przez Zgromadzenie Narodowe na stanowisko Prezydenta Rzeczypospolitej, ślubowałeś dobru powszechnemu Narodowi służyć. Służbę tę sprawujesz ofiarnie przez skierowanie wiedzy profesorskiej i wysiłków osobistych ku podniesieniu stanu ekonomicznego kraju i dobrobytu obywateli Polski.

Widzieliśmy, jak zgodnie z zapowiedzią, urządzałeś wycieczki po kraju do źródeł życia ekonomicznego.

Zwiedzałeś gospodarstwa rolne większe i mniejsze, skąd naród czerpie środki wyżywienia, i starałeś się podnieść produkcję rolną.

Zwiedzałeś zakłady rękodzielnicze, warsztaty mechaniczne, fabryki, kopalnie i inne ośrodki życia ekonomicznego, których produkcja stanowi o bogactwie, sile i potęgę kraju i narodu, i wszędzie udzielałeś światłej rady, jako doświadczony Dyrektor Fabryki.

Zwiedzałeś szkoły i instytucje naukowe, które rozszerzają horyzont wiedzy i podnoszą kulturę i cywilizację kraju, i przemawiałeś jako uczony profesor.

A oto obecnie powstaje Instytut Badań Chemicznych, nowa placówka, która ma rozszerzać i pogłębiać wiedzę chemiczną w Polsce, z Twojej inicjatywy i pod Twoim protektoratem.

Po poświęceniu tego instytutu wiedzy naukowej, składam Ci Panie Prezydencie i wszystkim Panom, co do tego dzieła rękę przyłożyli, życzenia, aby tu kwitła wyteżona praca naukowa *Bogu na chwałę, Narodowi na pożytek*, zgodnie ze słowami pierwszego Ojędzia Twego do Narodu, gdzie mówisz: „jak jeden jest Ojciec nasz w niebie, tak jedna Matka Rzeczpospolita“, której wszyscy służmy, dla której wszyscy pracujemy w zgodzie, miłości i szczęściu.

Walka z alkoholizmem.

Bodaj, że jedną z największych plag, trapiących oddawna ludzkość, jest alkoholizm. Walka z nią nie łatwa, gdyż wszędzie dociera, a przytem ludzie, którzy się raz dostali w jej szpony, stają się niewolnikami własnych namiętności, wobec których wszelkie zasady, ba, nawet kary, pozostają zwykle bezskuteczne. Alkoholik bowiem nie liczy się ani z Bogiem, ani z sumieniem, ani z uczciwą opinią ludzką, łamie przeto przepisy, byle ugasić nigdy nie zaspokojone pragnienie.

Wiele już co prawda debatowano i pisano na ten temat, w jaki sposób byłoby najskuteczniej tej truciznie alkoholowej, niszczącej zdrowie duszy i ciała, zaradzić, jak dotychczas jednak z wielką trudnością udaje się odwieść ludzi od tego nałogu, a cóż dopiero nakłaniać do zupełnego wyrzeczenia się trunków rozpalających, ewentualnie zapisania się do „bractwa trzeźwości“. Dawno już Ks. Szymon Starowolski, ubolewając nad plagą alkoholizmu w Polsce, dowodził, że „jeśli która rzecz do zniszczenia nas prowadzi, tedy pijaństwo osobiłwie, dla którego tak się wszystkie stany wielkie i małe podłżyły, iż ktoby zebrał sumę długów, znajdujących się między ludźmi, pewnieby za to wszystko Polska nie stała“.

Zmarły na kilkanaście lat przed wybuchem wszechświatowej wojny znakomity publicysta i dzielny obywatel kraju, Stanisław Szczepanowski, w pracy swej „Nędza Galicji“, przyszedł do wniosku, że „karty, *butelka* i rozpusta więcej zatraciły nam majątków, więcej życia poniszczyły, aniżeli wszystkie konfiskaty i więzienia polityczne“... Czy społeczeństwo nasze, po tych smutnych doświadczeniach, nabrało rozumu i stało się wstrzemięźliwsze? Niestety, odpowiedź wypadła przecząco, a nawet ze statystyki zużytego alkoholu widać, że ludzie piją więcej, niż przed wojną, za czasów niewoli. Czyli, że alkoholizm po dawnemu pochłania tysiączne ofiary i przyczynia się do nędzy oraz zwiększonej liczby samobójstw, stanowiących wprost przerażającą kartę z naszego życia. Mówili mi dwaj zacni i znani księża proboszczowie z prowincji, że serce im

kraje się z bólu na widok rozpowszechnionego w parafjach wiejskich pijaństwa (w *miasteczkach nie lepiej* — nasz przypisek).

Jeden z nich opowiadał, iż są parafje, w których 50 procent pije różne trunki rozpalające z *nalogu*, 25 procent używa alkoholu jako... *lekarstwa* (sic!), pozostali piją przy okazji; a więc okazją do wypróżniania butelek są święta uroczyste, zaręczyny, wesela, chrzciny, pogrzeby, wizyty towarzyskie, wreszcie tam, gdzie jest zwyczaj — „dożynki“ — słowem zupełnych abstynentów można zliczyć na palcach. Podobno niektóre parafje współzawodniczą ze sobą na punkcie wypitego alkoholu. Choćby w tem wszystkim była wielka przesada, to jednak nic nie zmienia samego faktu, że alkoholizm szerzy w naszym życiu rodzinnem i obyczajowem straszne spustoszenie, a co gorsza, iż za przykładem starszych, idzie młodzież, nawet małoletnie dzieci. Bywały bowiem wypadki, że dzieci ze szkoły powszechnej przynosiły ze sobą na lekcję wódkę lub przychodziły nietrzeźwe.

Gdy się to słyszy, nie wystarcza ż rozpoczy ręk załamywać i wyrzekać, lecz trzeba coś naprawdę robić, by tej pladze alkoholizmu tamę położyć.

Otóż zdaniem mojem, oprócz ambony i konfesjonau, pozwalających duszpasterzowi bezpośrednio poruszać sumienie ludzkie, konieczne jest w walce z alkoholizmem współdziałanie zgodne dwóch głównie czynników: *Kościola i szkoły*. Trzeba więc użyć wszelkich wpływów i dostępnych środków, aby niedopuszczyć przede-wszystkiem do rozpijania młodzieży i pociągnąć do odpowiedzialności tych, co dostarczają nieletnim wódkę.

Takimi dostawcami są zwykle żydzi z pobliskiego miasteczka lub sklepiki wiejskie, sprzedające jednak alkohol tylko... w tajemniczym i zaufanym osobom, z obawy kary. Po za tem uważam za środek skuteczny w walce z alkoholizmem urządzenie częste misji w parafji, odczytów odpowiednich, pogadań, rozpowszechnianie broszur, wykazujących szkodliwość pijaństwa i t. p.

Wreszcie powinni nasi duszpasterze porozumiewać się w tej sprawie z miejscowymi nauczycielami, w celu skoordynowania działania i podzielenia między sobą ról. Dobrze by było usunąć zwyczaj *wyprawiania* „dożynek“ po żniwach, gdyż przy tej okazji nie jeden sobie głowę zaleje, wyprawia różne brewerje i daje zgorszenie. Tam, gdzie na razie trudno wyrugować ten zwyczaj, przynajmniej nie częstować ludzi wódką i piwem, lecz zamiast tego dać napoje, pozbawione alkoholu. Walka z alkoholizmem jest obowiązkiem chrześcijańskim i obywatelskim. W tej walce nie należy duszpasterzom ustawać i trudnościami się zniechęcać, albowiem *Adjutorium nostrum in nomine Domini!*

Ks. Stanisław Wesolowski.

Krucjata Eucharystyczna młodzieży szkolnej.

Obecnie cały Episkopat, duchowieństwo i znaczna część społeczeństwa dąży usilnie do stworzenia potężnej, jednolitej organizacji katolickiej w Polsce. W prywatnych debatach i na publicznych zjazdach stwierdzono bolesny fakt, że organizacja postępuje powoli głównie dlatego, iż wielki brak nam ludzi wewnętrznie, duchowo wyrobionych, którzyby mogli stanąć na czele i innych podtrzymać oraz prowadzić. To też ostatnie zjazdy katolickie z wielkim naciśkiem uwydatniały żądanie, by nie poprzestać na wewnętrznym wyrabianiu starszych, lecz zacząć konieczne kształcić w duchu katolickim już serca dziecięce.

Do tego w pierwszym rzędzie zmierza tak zw. Krucjata Eucharystyczna. Wzięła sobie bowiem za cel nie tylko według myśli Kościoła szerzyć częstą Komunię św. wśród młodzieży, lecz systematycznie i planowo wyrabiać duszę dziecka na tle eucharystycznym.

Stara się stosownie do pojęć dziecięcych wszczepić gorącą wprost entuzjastyczną wiarę Tarsycjusza, Agnieszki i tylu innych młodych męczenników, w dusze młodzieńcze; a przez to usunąć bezmyślność czy roztrzępianie, a wpoić gorącą pobożność w przyjmowaniu i adorowaniu Pana Jezusa w Najśw. Sakramencie.

Kierownicy czy kierowniczkі Krucjaty pouczają dzieci o konieczności ofiar z własnego ich serca dla Najśw. Serca Jezusa. Ofiarą będzie zwycięstwo ciekawości w kościele; zwycięstwo nieposłuszeństwa wobec starszych; gniewu, złości wobec równych; kłamstwa wobec innych; rozstrzepania i nieuwagi na lekcjach i t. d.

Jeśli dziecko nauczy się i przyzwyczai zwyciężać samo siebie i to z najszlachetniejszej pobudki dla Serca P. Jezusa, w Najśw. Sakramencie ukrytego, czy można znaleźć coś lepszego i skuteczniejszego do wewnętrznego wyrabiania się?

Krucjata, mając na oku psychologię i upodobania dziecka przybrała na zewnątrz pociągającą formę żołnierską bojową. Ojciec św. jest naczelnym wodzem; kapłani, zakonnice, świeccy kierownicy czy kierowniczkі — to w różnych rangach dowodzący oficerowie; dzieci zaś tworzą grupy, hułce, pułki, dywizje. Organizacja ma swój sztandar, hasła, odznaki, hymny.

Słowem wszystko zdąża do tego, by już dzisiaj wpoić w serca dzieci zapał oraz organizacyjnego ducha i utworzyć z nich teraz małych, a w przyszłości wielkich apostołów i bohaterów katolicyzmu.

To też, obecnie panujący nam Ojciec św., Pius XI, wielką wagę przykładu do tej organizacji i wyraził to słowy: „Widząc, jak to dzieło Krucjaty Eucharystycznej się rozwija, nasuwa mi się myśl, że Pan Jezus chce przez Eucharystję zbawić młodzież. Papieżowi tacy żołnierze są potrzebni, a przedewszystkiem ci naj-

mniejsi, którzy są najserdeczniejszymi przyjaciółmi P. Jezusa i Naszymi...”

Zagranicą Krucjata tak olbrzymie robi postępy, iż widać, że specjalnie opiekuje się nią Opatrzność Boża. Francja, Anglja, Włochy, Belgja, Holandja, Hiszpanja, Węgry, Jugosławia i kraje w Ameryce mają rozwiniętą Krucjatę, a w niej tysiące dzieci nie tylko zbliżone głęboką wiarą i pobożnością do Eucharystycznego P. Jezusa, lecz modlące się o odrodzenie swej ojczyzny i przygotowujące się zawczasu na dzielnych obrońców katolicyzmu.

U nas Krucjata zaczyna się dopiero rozwijać. Kierownictwo jej objęli Jezuici i założyli centralny Sekretarjat w Krakowie, ul. Kopernika 26. Tam wychodzi kwartalnik „Hostja“, organ dla kierowników i kierowniczek, który kierować będzie całą akcją, oraz podawać materiał do nauk w czasie zebrań Krucjaty. Dla dzieci, należących do Krucjaty, wychodzi miesięczne pisemko „Orędowniczek“ w Pniewach, Zakład św. Olafa, Wielkopolska.

Ponieważ Krucjata jest tylko sekcją Apostolstwa Modlitwy dla dzieci, przeto w parafjach, które posiadają Apostolstwo Modlitwy, miejscowy Ks. Dyrektor Apostolstwa ma tem samem władzę założenia Krucjaty; należy tylko o założeniu zawiadomić centralny Sekretarjat w Krakowie, oraz podać liczbę członków.

W sprawie erekcji Krucjaty należy się zwracać do Dyrektora Apostolstwa Modlitwy, Kraków, ul. Kopernika 26.

Posterunek duszpasterski.

Odzyskanie, dzięki Opatrzności Najwyższego i dzielności naszych żołnierzy, Ojczyzny, musiało z natury rzeczy skłonić nas, kapłanów, do żywszego zainteresowania się potrzebami i wymaganiami parafjan, przed którymi otworzyło się nowe życie.

Kiedy bowiem przed czterdziestu laty nieomal rzadkością był ksiądz w diecezji, któryby poza amboną, konfesjonalem i zakrystją zajmował się sprawami kulturalno-społecznymi, dziś na szczęście powiał pod tym względem inny duch i powoli praca kapłańsko-społeczna zatacza coraz większe i szersze koła.

Co prawda mamy bardzo, bardzo wiele do odrobienia, wiemy bowiem, że niewola nie sprzyjała naszej pracy, a argusowe oko żandarma rosyjskiego lub pruskiego śledziło uważnie każdy nasz krok, uniemożliwiając nam swobodę działania.

Zresztą w interesach rządu zaborczego spoczywało, by „oświaty kaganiec“ nie rozświecił mroków ciemnoty, wśród której pogrążone były całe masy uciemiężonego narodu. Nawet w murach Kościoła nie czuł się kapłan-polak zbyt bezpiecznie, gdyż służące, spodłone ucho, oddane na usługi carowi, podsłuchiwało skwapliwie, czy czasem nie padnie z ambony jakie słowo o Polsce lub czy nie popłynie z ust kaznodziei skarga do Boga na krzywdy na-

rodu, prześladowanie wiary i mowy ojczystej. Dodajmy jeszcze do tego osobiste nieraz, skutek słabości lub innej przyczyny, zniechęcenie księdza do pracy poza obrębem Kościoła i zakrystji, a będziemy mieli oplakany obraz z niedawnej przeszłości, łzami i krwią zapisany w naszej pamięci.

Jak różne przy tem panowały między nami poglądy na zadania i obowiązki duszpasterza, niech świadczy choćby rozmowa, jaką niejednokrotnie prowadziłem na ten temat ze starszymi, bardzo skądinąd zacnymi kapłanami.

— „Mój księże — radził mi, (gdy byłem młody) jeden z nich — nie dawaj ludziom do czytania *żadnych* książek i broszurek, zwłaszcza „krakowskich“, bo wiesz chyba, że rząd zabrania i możesz za to odpowiadać“...

— „Ostrożnie, mój księżulku, z tem nauczaniem dorosłych analfabetów — ostrzegał drugi, znany z pobożności confrater...“

— „Daj pokój wszelkim sprawom społecznym, niemającym nic wspólnego z życiem kościelnem — upominał trzeci.

Słowem *oblewano mnie* kubłem zimnej wody. Okazało się jednak, że nie tylko mnie dotyczyły podobne rady i npomnienia, lecz kilku moich „zapalonych“ kolegów - społeczników. Otóż z powodu tej przesadnej abstynencji od pracy społecznej (wielu, niestety, księży), stało się to, co się stać musiało: przyszli *zaraniarze*, potem *marjawici*, wreszcie *różni radykałowie - bezwyznaniowcy* i wystąpili jako rzekomi pionierzy oświaty, opiekunowie i obrońcy ludu. A co wtedy robili duszpasterze?!...

Nie jestem ani prokuratorem, ani sam bez winy — więc Sprawiedliwość Boża rozstrzygnie, kto miał słuszość, a kto się pomylił. Dość, że to, co piszę, jest bolesną prawdą, która dla wszystkich braci kapłanów powinna być przestrogą i wskazówką, co należy czynić, aby uchronić parafję przed zalewem sekciarstwa, radykalizmu, bezwyznaniowości i komunizmu. Sądzę, że najlepszym sposobem wytrącenia z ręki broni przeciwnikowi, zniesławiającemu nas w opinji i pomawiającemu o samolubstwo, sybarytyzm życiowy, chciwość i brak ducha obywatelskiego — jest gorliwa, pełna poświęcenia, aż *do samozaparcia*, praca duszpasterska, podejmowana w imię miłości Boga, Ojczyzny i Narodu. *Na moc złego — musimy odnaleźć w sobie moc dobrego.*

Wytwórzmy więc do walki o najświętsze ideały, wiary, cnoty i etyki obyczajowo społecznej *jednolity*, karny, mężny hufiec działaczy i pracowników państwowych, nie pozwalając się wyprzedzić innym warstwom społecznym, gdyż nie przystoi, aby duchowieństwem polskie, które ongi przodowało w Ojczyźnie cnotą, wiedzą, ofiarnością obywatelską i patriotyzmem — dziś miało iść na szarym końcu. Oby żył w nas duch Skargów, Stasziców, Piramowiczów i wielu innych, zasłużonych Kościołowi i Narodowi mężów!...

Ks. Stanisław Wesółowski.

Sprawozdanie z działalności Warszawskiego Koła Księży Prefektów

od 15.XII 1926 r. do 20.XII 1927 r.

Stołeczne Koło Księży Prefektów, pod przewodnictwem ks. Józefa Kuleszy, ujawniło w ciągu tego roku dość znaczną żywotność: zebrań ogólnych 13, posiedzeń Zarządu 11. Praca Koła toczyła się w dwojakim kierunku: ściśle organizacyjnym i naukowym. W pierwszym wypadku omawiano sprawy Koła, czyli t. zw. sprawy bieżące; w drugim zaś pogłębiano wiedzę fachową księży Prefektów przez częste i światłe odczyty.

Myśl retrospekcyjna pozwala zrobić mały ich przegląd.

Ks. kan. Węglowicz w prelekcji: „O psychologii młodzieży w 5 i 6 kl. oraz o roli jej wychowawcy“, wprowadził słuchacza w kraj „górnym i chmurnym“ młodzieńca, w jego wiek od 14 do 16 lat, pełen sprzeczności i harmonii, w orbitę stałych i zmiennych cech młodości — w okres stawania się. Wychowawcy każe autor być raczej obserwatorem, aniżeli par force wdzierać się do duszy młodzieńca; natomiast spowiednikowi pozwala badać wnętrze tego bogatego gaju i prostować wygięte serpentynty myśli i uczuć.

Ks. Marjan Wiśniewski w odczycie: „Jak prowadzić rekolacje dla młodzieży“? zapoznał słuchaczy z kilkoma sposobami przedstawiania Bożych prawd, by te głębiej się wryły na duszy. Prelegent radził kolegom omawiać tematy moralno-społeczne, by przez to podnieść skalę obyczajów i życie nagiąć do zasad, a nie odwrotnie, zasady do życia.

Kontynuatorem tych myśli był p. prof. Józef Lewicki, który silnie akcentował „potrzebę stworzenia Katolickiego Instytutu Wychowania Młodzieży w Polsce“. Idea powołania do życia Rady Wychowania w takiej postaci, w jakiej chciałaby ją widzieć nowożytna psychotechnika eksperymentatorów, budzi niebezpieczeństwo dla pedagogii chrześcijańskiej, potrzeba zatem silnie zorganizowanej pracy i wysiłku inteligencji katolickiej, aby jej wpływy ujawniały się w Najwyższej Magistraturze Oświecenia.

Ks. Majchrzycki, mówiąc „o Kółkach św. Teresy“ — przedstawił ich historję powstania oraz właściwy cel.

Z metodą kulturalno-historyczną w apologetyce zapoznał członków Koła ks. prof. W. Kwiatkowski. Apologetyka w ciągu wieków miała zawsze tyle siły, że skutecznie odpierała wszelkie zakusy przeciwko wierze. Ma ona i teraz tę moc, tylko występować musi zmienionym nieco kierunkiem, mianowicie zasady O. Pinax'a wprowadzając ją na drogę historyczną.

„O nauczaniu etyki“ słuchano z wielką uwagą mówiącego ks. prof. Jana Ciemnińskiego. Zarówno gość ze Lwowa jak i O. Woroniecki zgadzają się na jedno, że „nauka etyki znajduje się w stanie upadku i przesilenia“. Suchy intelektualizm i wyegzagero-

wany legizm są przyczyną nieznamomości zasad moralnych. Etyka, mówi ks. Ciemniowski, nauka całościowa, dąży do rozkwitu wszystkich władz, przeto kształcić należy nie tylko umysł ale i wolę i uczucie, na które to władze dziś zamało zwraca się uwagi.

Ks. prałat Trzeciak usiłuje zapoznać Koło z różnymi problemami Pisma św. Dotychczas wygłosił następujące prelekcje: „Medycyna za czasów Chrystusa“, „Trąd u żydów za czasów Chrystusa“, „Opętania współczesne Chrystusowi Panu“. Wielka znajomość Pisma św., olbrzymia w tym względzie erudycja księdza prałata, oraz jego własne spostrzeżenia, czynione w podróżach na Wschód, dają możliwość podawania słuchaczowi barwnie obfitego materiału naukowego. Po każdym odczycie następowała dyskusja, w której — stosownie do treści, różni członkowie zabierali głos. W pewnych chwilach wspólna wymiana myśli stawała się bardzo ożywioną.

Działalność Koła Księży Prefektów ujawniała się i nazwę nątr. Członek Zarządu, ks. dr. kan. Węglewicz, wygłasza w radio cykl odczytów historycznych o wychowaniu.

Tematy same zwracają na siebie uwagę: Chrystus Pan jako wychowawca; Wychowanie na tle pierwszych wieków chrześcijańskich. Starochrześcijański system wychowania. Jak wychowywały wieki średnie. Komisja Edukacji Narodowej. O celu człowieka. — Niezależnie od tego Zarząd Koła poczynił przygotowania do wygłoszenia w radio grupy odczytów etycznych.

Staraniem Koła zorganizowano rekolekcje dla profesorów w Kościele św. Anny. Konferencje głosił z wielkim namaszczeniem O. Marcin Dominik T. J.

Spowiedź wielkanocna młodzieży odbyła się składnie, co w wielkiej mierze należy zawdzięczać Komsiji w osobach ks. prał. De Ville'a i vice-prezesa ks. P. Koryckiego, którzy przygotowali w tym celu planowy rozkład szkół.

Rok ubiegły obfitował w różne uroczystości kościelne, w czasie których młodzież chętnie brała udział ze swymi dusz-pasterzami, szczególnie liczny — w Boże Ciało i 700-lecie św. Franciszka z Asyżu.

Ku czci św. Stanisława Kostki, podniosłą zorganizował akademję w sali Filharmonji ks. Kozłowski Feliks; nadanie jej przez radio było szczęśliwym momentem duchowej łączności młodzieży z różnych dzielnic Polski w około świetlanej postaci — Swe-go Patrona. Najwyżsi dostojnicy Kościoła i Państwa wzięli w niej udział. Dochód z Akademji w sumie 1.221 zł. 75 gr. przeznaczono na wpisy dla niezamożnej młodzieży oraz bezdomne dzieci na Żoliborzu.

Przy Kole działała w ciągu roku Sekcja Szkół Powszechnych na czele z vice-prezesem ks. Koryckim. Oprócz ogólnych posiedzeń, Sekcja ta odbywała jeszcze jedno zebranie, poświęcone wyłącznie dla swoich spraw.

Żywotnemi również okazały się Sekcje adoracyjne, szczegól-

nie dla dziewcząt. Sekcja ta prowadzona przez ks. dr. Duda-Dziewierza, wypełniała Kościół pobernardyński w każdą pierwszą sobotę miesiąca.

Sodaliczją żeńską międzyszkolną kieruje ks. dr. Wiktor Rostkowski.

Ks. prałat De Ville kieruje sodalicją międzyszkolną męską.

Zarząd brał udział we wszystkich przejawach życia związanego z pracą pedagogiczną i duszpasterską prefektów, by wzbudzić w młodzieży umiłowanie życia religijnego, mając zawsze przed oczyma szczytne hasło naszego Koła służenie „Deo et patriae“.

Obradom zarówno Zarządu jak i Koła chętnie przysłuchiwał się z ramienia Kurji Metropolitalnej Ks. Prałat. Ant. Ciepliński, naczelny wizytator. Światłe Jego rady, szczerą życzliwość dla Koła oraz uprzejmy i gościnny stosunek względem Zarządu, zjednały Mu naszą cześć i głęboką wdzięczność.

20-go grudnia o godzinie 7-ej odbyło się doroczne Walne Zebranie Koła Księży Prefektów, na którym dokonano wyboru nowych Władz Koła oraz na wniosek ustępującego Zarządu w uznaniu zasług, położonych na polu religijnego wychowania młodzieży nadało godność Członków honorowych Koła Ks. kan. A. Trepkowskiemu i Ks. St. Wesołowskiemu.

Na prezesa powołano powtórnie ks. Józefa Kuleszę, na vice-prezesa ks. P. Koryckiego (powtórnie), do Zarządu weszli ks. ks.: Prof. Dr. Węglewicz, D. Dziewanowski, W. Kunert, Dr. J. Chróścicki, Dr. J. Trzepańko, K. Wasiak, J. Przyborowski.

Do Komisji rewizyjnej: Ks. prałat A. Pyzowski, Ks. F. Tan i Ks. Wł. Roguski.

Prezes: *Ks. Józef Kulesza.*

Sekretarz: *Ks. Dr. Julian Chróścicki.*

Warszawa, dnia 19/20.XII 1927 roku.

Ś. p. Ks. ANTONI KAIM.

27 grudnia ub. r. rozszła się wieść wstrząsająca o tragicznej śmierci ś. p. ks. A. Kaima. Na szosie mszczonowskiej na 7 kilometrów za Nadarzynem przez nieostrożność szofera na pokrytej lodem drodze wywrócił się samochód, przygniatając na śmierć ks. Kaima i szofera Jastrzębskiego.

Ś. p. ks. Kaim jest dzieckiem Warszawy i większą część życia w niej spędził.

Urodzony 2 czerwca 1881 roku, syn Kazimierza i Marji z Radolińskich, skończywszy szkołę techniczną „Warszawsko - Wiedeńskiej Drogi Żelaznej“, w r. 1899 wstąpił do seminarjum duchownego w Warszawie, które ukończył w roku 1905.

Jako kapłan „niezatwierdzony“ przez rząd rosyjski, pełnił kolejno funkcje wikariusza w Kamieńczuku (1905), Sochaczewie, Lesznie (1906), Pszczonowie, Stanisławowie, Łodzi (1906 — 1909) u św. Krzyża, Warszawie u św. Antoniego, kapelana szpitala Dzieciątka Jezus, wreszcie był prefektem w Skierniewicach, w szkołach powszechnych w Warszawie, u pp. Raczkowskiej i Stiche w gimnazjum p. Lorentza, profesorem śpiewu w seminarjum duchownym, oraz wikariuszem, a potem „zarządcą“ kościoła św. Anny.

W życiu kościelnym przeżywał w Łodzi walkę bratobójczą dwóch kierunków, prześladowanie przez rząd rosyjski ruchu socjalistycznego, słowem znamiona rewolucji.

Z konieczności księży musieli spełniać smutną rolę spowiadania więźniów przed śmiercią, rzadko ludzi zasługujących na nią. Co się dzieje wtedy w duszy kapłana, jak przeżywa te chwile, to dowodem, że po latach całych opowiadał zmarły o swych tragicznych przeżyciach, zwłaszcza gdy ginął ideowiec, mniejsza o kierunek, w poczuciu, że ginie za Ojczyznę. Pokolenie tych księży swemi bólami nawiązywało nić do roku 63 i z wielkiem przygnębieniem musi przeżywać te chwile, kiedy kierunki bezwyznaniowe chcą ich usunąć z szyderstwem poza obręb życia polskiego i brutalnie porwać ich szlachetnych uczuć przędzę.

Ś. p. ks. Kaim był wrażliwym, dużej miary patriotą, o układzie duszy pełnej artyzmu ze względu na talent śpiewaczy, więc odczuwał więcej od innych tragedję egzekucji ginących i dzisiejsze usiłowania sfer antykatolickich.

Jako prefekt kochał młodzież, która snadź to odczuwała, gdyż nie pozwoliła nawet kolegom nieść trumny, sama oddając ostatnią posługę. A prefekt kochający młodzież musi być dobrym jej duszpasterzem. Z radością i dumą opowiadał o zwrocie do katolicyzmu tej młodzieży.

Bo był to ksiądz, któremu katolicyzm leżał na sercu przede wszystkim. Jeszcze za życia ś. p. ks. Załuskowskiego postanowił odnowić w kościele po - bernardyńskim wieżę i wszystko, co wymagało poprawienia. Do tego stopnia tę sprawę forsował, że nawet pieniądze za pogrzeby i tenetę za mieszkania wpisywał na rzecz budowy. Rzadki to objaw bezinteresowności i przywiązania do sprawy Bożej. Objaw, który winien być znany wszystkim księżom.

Ale nadewszystko był kolegą.

W życiu księdza nawet rodzina (prócz matki i ojca) nie zawsze odgrywa dodatnią rolę — koło kolegów tylko dobrą. Siłą konieczności muszą rozmawiać o wspólnych troskach i przeżyciach, o ogólnych prądach i trudnościach — a te w życiu księdza opla-

tają się koło wielkich idei, dla których duszę swą kładzie kapłan. Ś. p. ks. Kaim skupiał kolegów, odżywał w ich gronie i sam innych ożywiał, śpiewał na zebraniach, nie pozwalał wpadać w pesymizm życiowy, pełen wrażliwości opowiadał tak barwnie, uwpuklał każdą rzecz przeżywaną tak przejrzyście, że był osią zebrań koleżeńskich. Słusznie ks. E. Skupieński zaznaczył nad mogiłą, że rwało go do kolegów i poza Warszawę, by krąg księży żyjących z sobą się nie zacieśniał, bo był typem ogólnym, związanym z życia chwilą bieżącą. Spełniał też misję w tym kierunku jaknajuczciwiej, jaknajpożyteczniej. Jechał przed śmiercią w gronie przyjaciół do przyjaciela. Bóg zabrał go na posterunku koleżeńskiego życia. To też mało księży jest oplakiwanych po śmierci tak, jak on. Bóg dobry z miłością przyjmie jego duszę, bo miłość bratnią i miłość Boga szerzył przedewszystkiem na ziemi.

Ks. Marceli Nowakowski.

Mowa nad zwłokami ś. p. ks. Antoniego Kaima,
wygłoszona w dniu 30 grudnia 1927 r. w kościele św. Anny
w Warszawie.

„Żaden z nas sobie nie żyje i żaden sobie nie umiera.
Bo czy żyjemy—Panu żyjemy; czy umieramy—Panu umieramy;
Czy też żyjemy, czy umieramy — Pańscy jesteśmy“.

(Rzym. XIV, 7).

W rozkwicie życia, w dobie najowocniejszej i najpłodniejszej w czyny dojrzałości lat zmarł ś. p. ks. Antoni Kaim.

Za sobą ma On lata ciężkiej dwudziestokilkuletniej pracy kapłańskiej, zdobnej w zdobyte doświadczenie duszpasterskie i pedagogiczne, zubożonej życiem uczciwym i gorliwym, rozjaśnionej umiłowaniem sztuki i piękna.

Po tych szczyblach pracy i doświadczenia, zdobywając sobie łaskę i nagrodę u Boga, wchodził ś. p. ks. Antoni na te wyżyny życia kapłańskiego, na których zdobyta praktyka podwaja skuteczność pracy i zasłużone u Ducha świętego natchnienia szczególniejszą płodność tej pracy nadają.

Pokojem duszy i zdrowiem obdarzony, zdawało się, ś. p. ks. Antoni, dziecko Warszawy, długie — długie jeszcze lata będzie pracował dla chwały Bożej i pożytku dusz wiernych u boku Patrona Miasta — bł. Ładysława, którego świątynię takim umiłowaniem otoczył...

Ale oto Panu inaczej się spodobało.

W niezbadanych dla nas, acz zawsze świętych wyrokach, postanowił Bóg zabrać Go z pośród nas.

I odszedł „w dniu i godzinie, o których nie wiedział“, wyrwany jest z pośród żyjących, jak piękny i mocny dąb przez tragiczny

przypadek, osierocając wiekiem steranego ojca, rodzinę, wiernych, uczniów, uczennice i nas, towarzyszy Jego pracy najbliższych.

Ale oto: „jak nie żył on sam sobie, tak i nie umarł sobie. Bo czy żył — Panu żył; czy umarł — Panu umarł. Czy tedy żył, czy umarł — Pański jest“.

#

„Jeśli (tedy) Chrystus w nim jest, jak mówi św. Paweł (Rzym. VI, 8) — „tedy ciało wprowadzie jest umarłe, ale Duch żyje dla usprawiedliwienia“...

A stąd na trumnę spracowanego robotnika Winnicy Chrystusowej, ś. p. ks. Antoniego, kładą się blaski wieczności, ale nie w tym rozumieniu, że za parę godzin grób się za Nim zamknie, ale że w światłość wieczną pójdą Jego prace i zasługi kapłańskie i że spocznie na Nim wieniec nagrody.

A spracowany odchodzi kolega nasz drogi.

Pamiętam Go z murów Seminarjum Duchownego; siedział przede mną, zasłuchany w wykłady, gorliwie je zawsze notując, a potem sumiennie w celi kleryckiej je odrabiając. I w czasie wakacyj nie miał On odpoczynku, bo wyjeżdżał na letnie miesiące do proboszczów, którym pomagał w katechizacji dzieci i starszych.

W marcu 1905 roku wyświęcony na kapłana, przeznaczany na liczne stanowiska wikarego: w Kamieńczuku, Sochaczewie, Lesznie, Pszczonowie, Stanisławowie, Łodzi, Warszawie, Skierniewicach i znów (od 1913 na stałe) w Warszawie — dwoił się w Swych pracach, a umiłowaniem ludu i zaletami serca wszędzie pozyskiwał sobie wdzięczność i uznanie. To też, ilekroć Władza zabierała ś. p. ks. Antoniego z miejsca pracy, chcąc Jego gorliwością i gdzieindziej sprawę Bożą wzbogacić, ludność, która Go traciła, łzami i smutkiem manifestowała swoje przywiązanie do ukochanego przez nich kapłana.

Obdarzony szczególniejszym uzdolnieniem muzycznym i wyjątkowo pięknym głosem, ś. p. ks. Kaim staje się w naszej Archidiecezji jednym z głównych i zasłużonych pionierów muzyki kościelnej. Nasz Najdostojniejszy Arcypasterz, widząc to uzdolnienie ś. p. ks. Kaima, mianuje Go profesorem śpiewu w Seminarjum Duchownem, aby zaszczepiał On umiłowanie muzyki kościelnej i w duszach przyszłych kapłanów. I od września 1916 roku do września 1924 r. ś. p. ks. Kaim naucza śpiewu liturgicznego młodych lewitów, osiągając rezultaty niezwykle, które ocenił ks. Arcypasterz, mianując Go za zasługi na tem polu okazane kanoniem honorowym Swej Archidiecezji.

Był też ś. p. ks. Kaim długie lata Patronem Polskich Organistrów — Chórmistrzów i Prezesem Komisji do spraw organistów w Archidiecezji Warszawskiej.

Prawdziwie stał się ś. p. ks. Antoni, według słów proroka

Ezechjasza (XXXIII, 32), dla wielu: „jako pieśń muzyki, którą wdzięcznym a pięknym głosem śpiewają lewici Bogu na chwałę“..

„Żaden z nas nie żyje sam sobie“, mówi św. Paweł. Nie żył też sam sobie ś. p. ks. Antoni, ale, jak widzieliśmy, całe swe życie poświęcał sprawie Bożej.

W ostatnich zaś latach, pracując w tej świątyni przy boku zasłużonego i świątobliwego kapłana, ale steranego już wiekiem, wolne chwile i skromne swe materialne zarobki poświęcał na ozdobienie tej oto historycznej, pięknej świątyni.

Prawdziwie może On dziś przed sądem Boga z Nehemjaszem powiedzieć: „Panie, umiłowalem ochędostwo domu Twego i miejsc mieszkania chwały Twojej“ (II Eźdr. XXV, 8).

I będzie błyszczeć długie dziesiątki lat na świadectwo prac i gorliwości ś. p. ks. Antoniego świątynia św. Anny ze swą odnowioną dzwonnica.

I ilekroć odezwą się dzwony z tej dzwonnicy, niech biją serca Warszawian wspomnieniem służi Bożego, który nie tylko utrzymał w piękności i ozdobie to, co Jego zasłużeni Rektorzy tej świątyni dla niej uczynili, ale i nowe odnowienie ze znanstwem i gorliwością i bezprzykładną ofiarnością osobistą dokonał.

Jako prefekt, rozumiał ś. p. ks. Kaim trudności, na jakie napotykały w kościołach duszpasterze młodzieży. To też, jako Rektor, siedł w tej świątyni na rękę prefektom, czyniąc im wszystkie ułatwienia z uprzedzającą uprzejmością.

Jako ś. p. ks. Antoni „nie sobie żył, sobie też nie umarł, ale Panu umarł! Czy tedy żył, czy umarł — Pański jest“.

Pański jest, bo dał tu na ziemi świadectwo wierze...

Pański jest, bo pracował w uznojeniu i oddaniu w winnicy Pańskiej...

Pański jest, bo powierzonych talentów nie zakopał, ani nie zmarnował, ale je podwoił i potroił...

To też, jak w macierzystym wszystkich kościołów kościele św. Jana od dwudziestu lat w Wielkim Tygodniu śpiewał Bogu na chwałę a wiernym na zbudowanie — Pasję, i jak w tej oto świątyni przygarniał z całej Warszawy ludzi, wrażliwych na piękno muzyki kościelnej — tak też, wierzę, ma już dziś miejsce w przybytku anielskiego pienia wieczystej chwały Bożej.

#

Kolego Drogi! Żegnam Cię na wieki. Żegnam w pierwszym rzędzie w imieniu tej garstki kolegów, która z owych dziesięciu pozostała; pamiętasz, dziesięciu, cośmy jednocześnie w życie kapłańskie weszli.

Nie spodziewałem się, tam w świętych murach, które oglądały młodość naszą, że tak rychło przerzedzą się szeregi nasze i że nas dziś tylko sześciu zostanie. Nie spodziewałem się, że będę do Was niektórych w trumnach leżących mówił... Wspomagaj nas, Bracie

Kochany, u Boga modlitwami swemi, bo słabną, jak wiesz, ramiona nasze w pracy wielkiej.

Zegnam Cię imieniem Twej władzy, która dla Ciebie Objawieniem woli Bożej była i Ojcem dla Syna w przyrzeczeniach święceń kapłańskich się stała. Oto przy trumnie Twojej dawny Twój wychowawca, ks. Wiceregens, Najdostojniejszy ks. Biskup, który stwierdza tą swoją obecnością serce swe dla nas zawsze jednako miłujące...

Zegnam Cię imieniem Ojca Twego, któremu uproś siły do zniesienia tego okrutnego sieroctwa. Uproś też dla ukochanego przez Ciebie rodzeństwa przymnożenie wiary i cnoty, abyście kiedyś razem się z sobą w niebie złączyli..

Ale ze szczególniejszem uczuciem zegnam Cię w imieniu młodzieży tu stojącej, którąś tak bardzo kochał i tyle dla niej pracował. Stanęli tu przy Twojej trumnie uczniowie i uczennice z sercami swemi pocziwami, manifestując, że młodzież dzisiejsza, pomimo wszystkie zgorznięcia, co się na nią dziś wała, kocha swych kapłanów, podąża gorliwie i statecznie ku cnocie i pochyła swe sztandary przed ideałami, wskazanymi im przez ich duszypasterzy.

Zegnam Cię, ukochany mój, imieniem tych wszystkich, dla których, jako Rektor, przy tej świątyni pracowałeś. Niech mury tego kościoła, niech wszystko co tu zrobiłeś, uczynią o Tobie pamiętać niezatartą...

#

A my, żałobni słuchacze, nie we łzach, ale z mocą duszy katolickiej, pomyślimy o duszy ś. p. ks. Antoniego.

Dusza Jego choć Pańska i Panu Jezusowi oddana, może jeszcze jednak oczyszczeniu podlega; módlmy się więc za Niego; pamiętajmy o Mszach za Jego duszę, wprowadzajmy w życie Jego nauki, przelejmy szacunek i miłość, jakie mieliśmy dla Niego, na tych następców, którzy tu, czy w szkole po Nim pracować będą..

#

„Żaden z nas sobie nie żyje. Bo czy żyjemy — Panu żyjemy; Czy umieramy — Panu umieramy. Czy tedy żyjemy, czy umieramy Pańscy jesteśmy“ (Rzym. XIV, 7). „Albowiem na to Chrystus umarł i zmartwychwstał, aby i nad umarłym i nad żyjącym pannał“, mówi św. Paweł. A jako: „Bóg Pana rodzi przez moc swoją“ w ostateczny dzień. Amen.

Ks. Feliks de Ville.

Ś. p. O. HONORAT z JESIONKI.

PROWINCJAŁ OO. KAPUCYNÓW PROWINCJI WARSZAWSKIEJ.

Dnia 31 grudnia 1927 roku zamknął oczy jeden z najgorliwszych kapłanów i zakoników ś. p. O. Honorat Adamczyk. Wielki miłośnik Chrystusa, wierny syn św. Franciszka Serafickiego, szedł jak pochodnia przez życie, świecąc przykładem miłości, czystości, pogody i słodyczy. On zdawał sobie sprawę, że kapłan to „alter Christus“ — i był nim rzeczywiście na rozmaitych placówkach pracy kapłańskiej i zakonnej. On wiedział, że Chrystus przyszedł po to, aby wszystkich pozyskać, „aby byli jedno“. Idzie więc ten gorliwy sługa Boży z miłością i słodyczą Chrystusową i wszędzie gdziekolwiek się pojawi, nie stwarza rozdziewków, lecz jednoczy wszystkich w Chrystusie. Władza biskupia posyła go na bardzo zagrożone placówki, gdzie w środowiskach robotniczych wyrotowcy sięją kłokol. Lecz gdzie pojawi się ks. Adam Adamczyk, tam nikną kłótnie i waśnie partyjne. On umie przemówić taką miłością Chrystusową do chlebodawców w obronie klasy robotniczej, że ich nie zraża do siebie, ale owszem zjednywa. On umie przemówić do rzesz robotniczych i je organizować w myśl encykliki papieża Leona XIII. On łączy jednych i drugich dla sprawy Chrystusowej. Przez cały czas życia kapłańskiego i zakonnego wierny jest swojemu wielkiemu powołaniu. Dusza jego promieniuje nieskalaną świeżością, anielskością. Wszyscy lgną do niego, kocha go lud, kocha go duchowieństwo, „wujaszkiem“ całej diecezji Sandomierskiej go zwie.

Ś.p. O. Honorat urodził się w Jesionkach dnia 26-go stycznia 1874 roku. Od najmłodszych lat odznaczał się łagodnością charakteru, sumiennością, wielką szlachetnością, jak również miłosierdziem dla wszelkiej biedy i nędzy. Pieniądze lub produkty, które od rodziców otrzymywał, często oddawał biednym kolegom. Jak widział nędzę jaką, od ust sobie odejmował, byleby tylko ulżyć niedoli ludzkiej. Wśród kolegów cieszył się ogromną sympatią, był nadzwyczaj uczynnym. Po ukończeniu gimnazjum realnego w Kaliszu w 1891 roku wstąpił do seminarjum duchownego w Sandomierzu. Tu wyróżniał się wielką pilnością, dziwną ujmującą słodyczą i łagodnością charakteru.

10-go lipca 1898 roku otrzymał święcenie kapłańskie. Jako wikariusz w Radoszycach, Zwoleniu, Gowarczowie, rozwijał akcję społeczno-charytatywną i pracuje z całym zapalem w konfesjonale i ambonie.

Wkrótce zostaje administratorem parafii Słupia-Nowa — w 1906 roku proboszczem w Wielkowie, następnie w Ostrowcu, Siennie, wreszcie dziekanem w Ilży.

Wszędzie płomiennymi przemówieniami, oraz gorliwą pracą w konfesjonale budzi ducha próżności w swych parafjanach. Nietylko troszczy się o dusze, ale również nie zapomina o potrzebach ma-

terjalnych swych parafjan, co jest właśnie przyczyną jego akcji społecznej. Zakłada on Kasy spółdzielcze, kooperatywy, kółka rolnicze, spółdzielnie rolniczo-handlowe, buduje domy ludowe i t. d. Miłość bliźniego, a co zatem idzie bezinteresowność, otwiera mu zaufanie parafjan. Głęboko on przeorał serca i dusze swoich parafjan, to też i ziarna miłości Bożej, które zasiał nie poszły na marne i z pomocą łaski Bożej plon wydały stokrotny. Nic więc dziwnego, że parafjanie nigdy zapomnieć nie mogą o swoim ojcu i pasterzu, a kiedy rozeszła się wieść o jego zgonie, z tych właśnie miejscowości, gdzie pracował Ks. dziekan Adamczyk (O. Honorat), nadeszły do klasztoru liczne depesze kondolencyjne. Przytoczę z nich tylko trzy:

— „Zakonowi O.O. Kapucynów serdeczne współczucie przesyła parafja Sienno z powodu zgonu nieodżałowanej pamięci O. Honorata, który jako proboszcz pasterzował w Sienniu.

(—) Ks. *Zdziebłowski*.

— „Wyrazy serdecznego współczucia z powodu śmierci O. Honorata Księdza Adama Adamczyka, byłego przewodniczącego rad nadzorczych spółdzielni w Sienniu posyłają — Kasa Spółdzielcza Stowarzyszenia Spożywców, Spółdzielnia Rolniczo - Handlowa.

— „Z powodu zgonu nieodżałowanej pamięci O. Honorata przesyłamy na ręce Wielmożnego Ojca gwardjana wyrazy głębokiego żalu z utraty jednego z wielkich synów Zakonu i niezmordowanego pracownika nad zbawieniem dusz ludzkich, oraz zapewnienia, że członkowie Spółdzielni szczerą modlitwą za jego duszę pragną tą drogą złożyć należny pośmiertny hołd, pierwszemu założycielowi Kasy Spółdzielczej.

„Wzajemna Pomoc“ w Ostrowcu,

(—) W imieniu Spółdzielni

Rada i pracownicy.

Chrystus Pan, tego gorliwego Sługę Swego powołał do życia doskonalszego, życia zakonnego. Kołatał on więc do Kurji Biskupiej — lecz ciężko było J. E. Ks. Biskupowi Ryxowi pozbycia się tak gorliwego kapłana. Wreszcie jednak nadszedł ten moment, kiedy J. E. Ks. Biskup zwolnił go z diecezji i pozwolił mu wstąpić do Zakonu O.O. Kapucynów.

W nowicjacie był wzorowym nowicjuszem. Budował wszystkich pokorą, obserwacją zakonną i posłuszeństwem zakonnem.

Po skończonem nowicjacie składa śluby w ręce swego przyjaciela i kolegi J. E. Ks. Biskupa Kubickiego i zostaje wysłany do Łomży, gdzie pracuje jako misjonarz i konferencjonista na ambonie i w konfesjonale z wielkim pożytkiem dla dusz, zostawiając po sobie wdzięczną pamięć. Z Łomży przejeżdża do Warszawy i tu obejmuje obowiązki gwardjana, pierwszego definitora. O. Gondulf pro-

wincjał powierza mu budowę kolegium św. Fidelisa w Łomży, gdzie kształcić się mają przyszli kapłani zakonnicy. O. Honorat doskonale wywiązuje się z powierzonej mu sprawy i w przeciągu roku staje gmach dwupiętrowy, gdzie obecnie kształcą się 60 uczniów na przyszłych kapłanów w Zakonie. Po wyborze prowincjała Gondulfa na stanowisko Generalnego definitora w Rzymie, O. Honorat obejmuje ster rządów w prowincji. Działalność zakonna O. Honorata, która wypływa z pogłębionej miłości Boga i intensywnego życia wewnętrznego dała obfity plon. Pracował wiele i całą troską jego życia był rozwój prowincji. Nie chciał wiedzieć co to znaczy odpoczynek i, dając innym ojcom pozwolenie na krótkie urlopy, sam zawsze pracował i nie znalazł czasu na chwilę wytchnienia.

Misje, rekolekcje i prace dla dobra prowincji zakonu pochłaniały mu czas.

Kaznodzieją był niepospolitej miary, wprawdzie nie należał do „złotoustych“, nie myślał o formie, ale to, o czem, mówił zgłębił serca i duszy wypływało.

Gorliwość zjadła mu organizm. Zachorował i w tej chorobie dał piękny przykład, jak trzeba z Chrystusem cierpieć. Cierpiał ogromnie, ale się nie skarżył, w cichości jednoczył swe cierpienia z Chrystusem. Zasnął cicho, jak cichem było jego życie. Ale i po śmierci swojej w trumnie, pociągał do Chrystusa. Od trumny jego mnóstwo szło do konfesjonalu. — Szła wieść, że umarł święty.

Requiescat in pace!

O. Benjamin á Turośl.

Ś. p. Ks. JÓZEF SAWICKI T. J.

Prowincjał OO. Jezuitów.

Zmarły w dniu 13 stycznia b. r. Prowincjał OO. Jezuitów ks. Józef Sawicki przeważną część życia poświęcił pracy pedagogicznej. Po skończeniu siedmioletnich studjów teologicznych, przeszedł na wydział filozoficzny Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie i poświęcił się naukom matematycznym i fizycznym. Złożywszy egzamin profesorski, wykładał te nauki przez szereg lat w gimnazjum Chyrowskim.

Jako rektor zakładu Chyrowskiego dźwigał na swoich barkach z najwyższem zaparciem i bohaterskiem poświęceniem ciężkie losy zakładu w czasie wojny światowej. Nietylko z narażeniem życia trwał niezłomnie na posterunku, ale i dwukrotnie odbudowywał zakład z ruiny, raz po okupacji rosyjskiej, drugi raz po inwazji ukraińskiej. W dziejach zatem zakładu Chyrowskiego zapisało się nazwisko Zmarłego złotemi głoskami; przyczem wspomnieć należy, że znaczny swój majątek rodzinny włożył w urządzenia zakładu Chyrowskiego.

Po złożeniu rektorstwa zakładu Chyrowskiego i dyktorstwa Chyrowskiego gimnazjum, pracował jakiś czas jako sekretarz pro-

wincjała, poczem powrócił znowu do pracy pedagogicznej, jako dyrektor gimnazjum w Wilnie. Stąd powołał go generał zakonu do rządów prowincją warszawską, które sprawował przez półtora roku.

Przy wybitnych zdolnościach naukowych, zwłaszcza w zakresie matematyki, posiadał wielki dar języków, mówił płynnie sześciu językami.

Ważniejsze były uposażenia duszy. Przedziwna prostota i skromność, najwyższa bezinteresowność, cechowały nawskroś ten szlachetny charakter. Z przymiotami temi łączyła się niezłomna siła woli, nie uginająca się pod żadnym ciężarem, obowiązkowość, duch wielkiego samozaparcia i poświęcenia.

Śmierć przerwała pasmo wielkich prac i zamierzeń; kładł właśnie podwaliny pod budowę gimnazjów katolickich w Łodzi i w Gdyni.

Kilka dni tylko trwająca choroba znalazła duszę gotową na każde wezwanie Boże. Dusza czysta, odeszła do wieczności, pozostawiając po sobie jasny szlak świetlanej drogi.

Umarł w pięćdziesiątym roku życia, a 29-tym powołania zakonnego.

Rocznica Koronacji Ojca św. Piusa XI.

Dnia 12-go lutego r. b. przypada VI rocznica koronacji rządzącego obecnie najmiłościwiej Kościołem Katolickim Ojca św. Piusa XI.

Dzień ten jest dla katolickiego świata dniem radosnym wielce, świętem jest niejako rodzinnem w tej wielkiej, wszechbarwnej i wszechjęzycznej rodzinie ras, szczepów, plemion, ludów i narodów katolickich, uznających w Naczelniku Kościoła — Głowę chrześcijaństwa. Następcę Piotra, Namiestnika Chrystusowego na ziemi, Najwyższego Arcykapłana, zasiadającego na Stolicy Apostolskiej.

Dzień ten i dla Polski winien być i jest dniem uroczystym.

Polska była w dziejach swoich katolicka.

Polonia antemurale christianitatis.

Polska była, jest — i da Bóg — i zostanie katolicka, wierna Stolicy Piotrowej. **Polonia semper fidelis.**

Nie dziw, że i dla Niej rocznica koronacji Głowy Kościoła, jest rocznicą swojską, rodzinną i rzeczywiście drogą.

Dzień ten dla Polski ma jednak specjalnie miłe, żywsze w swej treści i swym wyrazie znaczenie.

Z dzisiejszym Ojcem św. łączą Ojczyznę naszą głębsze niż z innemi narodami duchowe węzły serdeczne, liryczne w najszlachetniejszym tego wyrazu rozumieniu, ojcyste, narodowo-państwowe niejako.

Wszyscy o tem wiemy.

U nas On był i żył, modlił się i pracował. Ojczyznę naszą poznał naocznie i wyczerpująco; widział Ją w doli i niedoli. W Polsce wznosił się do godności biskupiej, udzielił Mu przez ręce polskiego biskupa-konsekratora, przez obecnego J. Em. Kardynała Arcybiskupa Warszawskiego.

I dziś o Polsce pamięta On — tam — w Wiecznym Mieście, w sercu świata, na watykańskim wzgórzu, w nieśmiertelnej Rzymie.

To też nie dziw, że w uczczeniu rocznicy Jego koronacji, bierze udział w szczególniejszy sposób rok rocznie Katolicka Polska.

AKADEMJA PAPIESKA.

Przyjął się już od paru lat w Polsce **zwyczaj i styl** obchodzenia tej rocznicy tak zw. akademiami papieskimi.

Urządzają je zespoły, grupy, organizacje katolickie po miastach i po wsiach, nawet „zapadłych“ czy „zapomnianych“.

Akademja papieska jest świętem jakoby parafji, jest aktem hołdu składanego Głowie Kościoła.

W święcie tem i hołdzie tym winna wziąć udział także **młodzież**, a raczej przedewszystkiem młodzież, zorganizowana i niezorganizowana.

I tak się też dzieje. W Stowarzyszeniach Młodzieży Polskiej uroczystość papieska ma już swoją **rubrykę**, jest organizacyjnym punktem programu w ich rocznej pracy, ma też już swój „podręcznik“ akademii papieskiej.

I w Archidiecezji Warszawskiej, spodziewać się można i trzeba, w rocznicę koronacji Ojca św. ruszy się masowo młodzież katolicka z publicznym wyznaniem swej **wiary, przywiązania i postuchu** dla Stolicy Apostolskiej, zakrzęta się i — przy pomocy starszych, przy światłem a życzliwem poparciu WW. XX. Proboszczów, Wikariuszów, Prefektów, Protektorów i Patronów Kół Młodzieży Katolickiej, urządzi uroczystą akademję papieską.

Akademja papieska w konstrukcji swej technicznej jest podobna do innych n. p. narodowych, literackich poranków i wieczornic, akademii uroczystych.

Na jej treść składają się:

Żywe słowo **oratorskie** (odczyt, referat, mowa, ew. też słowo wstępne).

Żywe słowo **poetyckie** (parę deklamacji solowych, ew. zbiorowych, uscenizowanych, recytacje).

Żywe słowo **śpiewaczo-muzyczne** (parę śpiewów chórowych, ew. solowych, hymn, kantata, ew. z tow. instrumentów muzycznych, produkcje muzyczne).

Żywe słowo **sceniczne** (żywy obraz, utwór, fragment sceniczny).

Można też wpleść w program, o ile warunki na to pozwalają i słowo „**optyczne**“ (obrazy świetlne z aparatu projekcyjnego zwykłego, przezroczowego czy też z epidiaskopu, czy z aparatu kinowego).

Chodzi tylko o to, by treść i nastrój przemówień, utworów i produkcji harmonizowały się z treścią i nastrojem uroczystości.

Dziedzina tedy, z której czerpać należy tworzywo do tych produkcji będzie dziedzina zasady, myśli, czynu katolickiego, słowem ideologia katolicka i jej realne życie w zbiorowych dziejach Kościoła.

Specjalnie jednak uwzględnić trzeba **moment Papiestwa**, Stolicy Piotrowej, jej istoty i znaczenia zasadniczego i historycznego.

Program akademii nie powinien być zbyt obszerny, przeładowany.

Sala na akademję winna być przystrojona, dobrze oświetlona. (Na podjum obraz Ojca św. Piusa XI).

Akademję można urządzać, rzecz jasna, i po 12-ym lutego.

Zwracamy uwagę na dotyczące, pomocnicze materiały.

MATERJAŁY.

Ks. Moroń: „Akademja Papieska“. Bibl. Wieczornicowa „Ostoi“, Poznań, Pocztowa 15. Zawiera opracowany, gotowy, pełny materiał na akademję. Cena zł. 2.

Ks. Androsz A. T. J. „Życiorys Ojca św. Piusa XI“. Wyd. XX. Jezuitów, Kraków, Kopernika 26. „Ojciec Chrześcijaństwa“. (Głosy Katolickie), tamże.

Z utworów śpiewaczych i muzycznych:

- Ks. Wiśniewski:** „Hymn Papieski“. Wyd. „Ostoi“, Poznań, jak wyżej. Cena: part. 1-poj. głosy po 10 gr.
- Ks. Wiśniewski:** „Błogosław Boże“, hymn na cześć Ojca św. na dwa równe głosy. Wyd. „Ostoi“, j. w. Cena j. w.
- Ks. Chlondowski A.:** śpiewy na cześć Papieża w 5 zeszytach: na chór męski, mieszany, dwu i jednogłosowy z fortepianem, kantata na baryton (mezosoprano), solo z chórem męskim, mieszanym lub dwugłosowym z towarzyszeniem fortepianu. Warszawa, XX. Salezianie, Lipowa 14. Cena — zeszyty oddzielnie po 1.50, całość zł. 6. (Patrz „Polak-Katolik“ Nr. 9 z 1928 roku).

Powyższe wydawnictwa można zamawiać przez Związek Młodzieży Polskiej, Warszawa, ul. Miodowa 19, I p.

TŁO IDEOWE.

Uroczystość papieska może przyczynić się do ożywienia i pogłębienia poczucia katolickiego w starszych i młodzieży. Należy ją tylko dobrze obmyśleć i przygotować.

Tłem ideowym całej uroczystości ma być kult idei Papieństwa.

A więc nie kult człowieka, ale w pierwszej linii kult Myśli Bożej, Woli Bożej, Prawdy Bożej. Idei Chrystusa ucieleśnionej w Stolicy Apostolskiej.

Dlatego trzeba i w przemówieniach, referatach i w deklamacjach i innych środkach, działających na wyobraźnię, umysł, serce i wolę słuchacza-widza, podkreślić **istotę i znaczenie Papieństwa**, jako namiestnictwa Chrystusowego na ziemi, **niespożytość jego, niezniszczalność** tkwiącej w niem idei oraz niezniszczalność zbudowanego na Opocze-Piotrze Kościoła Katolickiego, słowem wyrabiać i wzmacniać **zmysł katolicki i katolicką istotny kąt** zapatrywania się na Rzym, Watykan, Stolicę Piotrową.

Podajemy parę wytycznych:

Papieństwo zatem określać, objaśniać i przedstawiać słuchaczom należy jako:

Najwyższą widomą władzę w Kościele. (Et tibi, daŭo, claves regni coelorum. — Quidquid resolveris).

Najwyższe Arcykaptaństwo na ziemi (Summus — Pontifex).

Najwyższy urząd duszpasterski (Pasce oves meas).

Podwalinę jedności nauki i ducha w Kościele (Ut unum sint).

Zasadę nieomylności w rzeczach wiary i obyczajów (Et tu — confirmam fratres tuos).

Wiekuißtą Strażnicę Prawdy objawionej na ziemi (Depositum fidei).

Namiestnictwo Boskiego Twórcy Kościoła oraz naczelnictwo tegoż Kościoła (Tu es Petrus — Et super hanc petram aedificabo ecclesiam).

Potęę niezmogoną zrosłą wewnątrznie, podstawowo z Kościołem (Et portae inferi non praevalēbunt super eam).

Przytem akcentować trzeba organiczną i organizacyjną **spójność** świata katolickiego **przez Stolicę Apostolską i w Stolicy Apostolskiej** oraz nieuchronność życiowego stałego, żywego **Związku Katolików**, katolickiej Polski z Głową Kościoła, z Papieżem, jako istotny warunek posiadania **pełnej Prawdy Bożej i istotne źródło życia** nadprzyrodzonego oraz rozwoju jego w narodzie.

Jest to potrzebne dziś zwłaszcza, dziś kiedy duch katolicki w wielu opadł, osłabł, skarlał, zwietrzał omal, kiedy akcję pogłębienia świadomości katolickiej w katolikach spotęgowaćby należało do wielkich wymiarów, kiedy ataki wrogów katolicyzmu zwracają się przeciw „Rzymskiemu Katolicyzmowi“, gdy w Polsce osiedla się i usiłuje rozrastać się t. zw.

Kościół Narodowy, gdy reklamują się i panoszą różne, wielokolorowe programy sekciarskie, gdy już jasnym się stało, że celem wszechświatowej masonerii, żydostwa, jest zacięta, zaciekła, nieustępliwa, frontowa walka przeciw Rzymowi, Watykanowi, Papieństwu.

Dziś — uroczystości papieskie dużą misję mają do spełnienia i — spełniają ją, o ile **tło ideowe** będzie należycie zrozumiane, apostołowane i w życia czyn jednostkowy i zbiorowy z całą konsekwencją przetopione.

Wielebne Duchowieństwo w tym kierunku może i powinno działać dużo, może i powinno zdziałać bardzo dużo.

Sekretariat Jeneralny

Warszawskiego Związku Młodzieży Polskiej.

Ze Związku Misyjnego Kleru.

Idea Królestwa Bożego poprzez tón czasu i wieków przybiera kształty rzeczywistości w dziele Stworzenia, pełń blasków Mądrości i Ofiary w dziele Odkupienia, a Miłości szczodroblivej i bezkresnej w dziele Uświęcenia dlatego, aby, zniżywszy się do każdej duszy ludzkiej i wykrzesawszy w niej prośbę błagalną: — „Przyjdź Królestwo Twoje!“ (Mat. 6, 10), tem samem ogarnąć wszystkie narody świata w jednocie Kościoła Powszechnego, czyniąc zarazem w duszy poszczególnego z wiernych jego synów: Betleem, Tabor i Golgotę, uosobienie tabernakulum, żywą monstrancję, cyborjum — tron dla Boga - Jezusa Króla.

Stąd owa prośba błagalna: — „Przyjdź Królestwo Twoje“, codzien w naszych pacierzach kapłańskich wielokrotnie powtarzana, a tak uroczyste wobec ludu, w imieniu naszym i wiernych, podczas Mszy św. przez nas odprawianej wygłaszana, staje się dla nas kapłanów właściwie pobudką misyjną, hejnałem apostołstwa, nawołującym nas każdorazowo do akcji wydajnej i skutecznej na rzecz Rozkrzewienia Wiary, jako symboliczna dewiza misyjna naszej propagandy katolickiej.

„Przyjdź Królestwo Twoje“ lotem błyskawicy obiega w ciągu doby cały glob ziemski, a donośnym gromem symbolu misyjnego docierając wszędzie i przenikając jednako serca kapłanów oraz wiernych, krzepi na zajętych już placówkach w znoju, trudzie bądź męczeństwie braci naszych — misjonarzy, pobudza każdego z nas w granicach duszpasterskiego przydziału do zakładania wśród młodzieży w wieku szkolnym i wśród dorosłych — świeckich związków misyjnych, przysparza nam pomocy w akcji misyjnej modlitwą i datkiem ofiarnym przez zwiększające się z dnia na dzień zastępy nowych działaczy, sympatyków i wspierających wśród wszystkich warstw społecznych.

Chodzi tylko o jedno, a mianowicie: byśmy nie ociągali się dłużej, ani chwili nie zwlekali lecz pełni otuchy w słowa Tego, który zapewniał swoich apostołów: — „Miejcie ufność, jam jest, nie bójcie się“ (Mat. 14, 27), powiedziałwszy sobie wraz ze św. Pawłem: — „Wszystko mogę w Tym, który mnie umacnia (Filip 4, 13) przystąpili do zapoczątkowania akcji misyjnej, choćby na razie

w kółkach Żywego Różańca już istniejących po parafjach i w sodalicjach szkolnych, ożywiając ustrój ich wewnętrzny przez wybór odpowiednio do wieku członków każdego z kółek i zespolenia z niem ogniwa jednego z trzech Dziel Papieskich, poleconych w świeżo wydanym w tym celu poradniku p. t.: „Świeckie Związki Misyjne“, nakładem Związku Misyjnego Kleru Naszej Archidiecezji Warszawskiej. Zresztą wytyczne dla organizowanych w ten sposób ogniw czyli związków misyjnych, objęte ustawami każdego z trzech wspomnianych Dziel Papieskich, dyrektor czy kierownik parafjalny bądź szkolny może roztropnie urozmaicić według wzoru sposobów popierania misyj, praktykowanych w Sodalicji św. Piotra Klawera (str. 70 — 73). Przegląd czasopism misyjnych, znajdujący się tamże (str. 93) ułatwi, który z miesięczników nowopowstającemu związkowi należy wskazać do zaprenumerowania. Tam zaś „gdzie zacząć świeckich związków misyjnych przez nas pomyślnie został już dokonany, gdzie mowa raczej tylko o ich rozwoju, pośpieszmy co rychlej do Archidiecezjalnego Sekretariatu Misyjnego z zarejestrowaniem związków istniejących i z dołączeniem sprawozdania o stanie w naszych parafjach Dziel Papieskich oraz innych Stowarzyszeń misyjnych.

Podobne sprawozdania, w myśl wyraźnego i stanowczego zalecenia Stolicy Apostolskiej, w obecnej chwili, sporządzają wszystkie diecezje świata całego, a tem samem i wszystkie diecezje Polski, aby nasi dyrektorzy diecezjalni mogli je w pozycjach uogólnionych wraz z wykazem ofiar przesłać do Centrali Krajowych. Skąd niezwłocznie skierowane zostaną do Rzymu.

Schematy zaś sprawozdań poszczególnych winny wypełniać odpowiedzi według wzoru i kwestjonariusza następującego:

Dyrekcja Archidiecezji Warszawskiej — Warszawa, Miodowa 17.

Sprawozdanie roczne z Parafji
(Rok sprawozdawczy od 1 stycznia 1927 r. do 1 stycznia 1928 r.).

Ilu wiernych w Parafji . . .	Ile dziesiątek Dz. Rozkrz. Wiary . . .
	Ile dwunastek Dz. Św. Dzieciństwa..
	Ile kół Dz. Św. Piotra Apost. . .

Dochody:

Suma zwykłych wkładek członkowskich	zł.
Suma wkładek członków wieczystych	„
Suma różnych ofiar (przedstawienia, odczyty, puszka)	„

Razem zł.

Dochody:

Suma już wysłana do Dyrekcji Archidiecezjalnej	zł.
Suma do wysłania Dyrekcji Archidiecezjalnej	„
Suma do wysłania administracji	„
Koszta prenumeraty czasopism misyjnych	„
Razem	zł.

STAN AKCJI MISYJNEJ W PARAFII:

Jakie istnieją związki misyjne poza trzema Dz. Papieskimi? . . .
 Ile każdy z tych Związków posiada członków?
 Czy odbywają się zebrania i jak często?
 Ile wygłoszono kazań misyjnych?
 Czy urządzono dzień misyjny (odczyt, przedstawienie)? . . .
 Co należałoby zrobić celem rozbudzenia zainteresowania się
 misjami wśród wiernych?

Na jakie trudności napotyka akcja misyjna w parafii? . . .
 Jak im zaradzić?

Podpis Dyrektora czy Kierownika Parafjalnego

UWAGA: Niniejsze sprawozdanie należy opłacić jako zwykły list
 (25 gr.) i nadesłać do Dyrekcji do dnia 30 stycznia r. b.

Zważmy atoli, że Centrale Krajowe Misyjnych Dzieł Papieskich jak: Św. Dzieciństwa P. Jezusa już od dnia 22-go listopada, Rozkrzewiania zaś Wiary od dnia 19-go grudnia r. z. naglą i nagabują naszą Dyрекję Archidiecezjalną o nadesłanie co rychlej „ewidencji naocznej i rzeczowej“ naszego stanu faktycznego Świeckich Związków Misyjnych, domagając się byśmy pod koniec stycznia r. b. odpowiedzieli na pytania:

1-^o Ile parafij liczy Archidiecezja, 2-^o Ilu wiernych, 3-^o W ilu parafjalnych założono Dzieł Rozkrzewienia Wiary, Św. Dzieciństwa pana Jezusa, Św. Piotra Apostoła, 4-^o Ilu każda z dzieł liczy członków w Archidiecezji, 5-^o Ile zebrano ofiar członkowskich, a ile innych nadprogramowych (n. p. z odczytów i t. p.) 6-^o Ile tych ofiar Dyrekcja Archidiecezji Naszej odesłała już w roku 1927 do Płocka, 7-^o Jakie Dyrekcja miała wydatki, 8-^o Ile w Archidiecezji Warszawskiej wygłoszono kazań misyjnych, 9-^o Ile urządzono przedstawień czy odczytów misyjnych, 10-^o Jakie są nadzieje co do rozwoju Dzieł Papieskich, 11-^o Jakie trudności, 12-^o Jak tym trudnościami zaradzić? W końcu odezwa głosi, aby Dyrekcja odpowiedź na powyższą ankietę sprawozdawczą wysłała potwierdzoną przez J. Eminencję Ks. Arcybiskupa-Ordynariusza.

Chyba więc teraz nareszcie Bracia-Kapłani wymiarkują z powyżej wyluszczonej treści kwestjonariusza w jak niewypowiedzianie trudnem położeniu znajduje się w chwili obecnej Dyrekcja Naszej

Archidiecezji, nie mając nadesłanych dotychczas z parafji Archidiecezji Warszawskiej żadnych absolutnie danych, mogących służyć za znikomy choćby materiał do odpowiedzi, zadawałniąjącej poszczególne punkty, powyżej ujawnicznej ankiety.

A jednak Dyrekcja nie ma sobie nic do zarzucenia.

(c. d. n.).

Ks. Alfons Trepkowski.

BIBLIOGRAFJA.

Dr. Leopold Caro: „Zasady nauki ekonomji społecznej“. Księgarnia nakładowa i drukarnia K. S. Jakubowskiego we Lwowie, Piekarska 11.

Autor, znany w kraju ekonomista i profesor politechniki lwowskiej, wzbogacił ostatnimi czasy naszą literaturę z zakresu ekonomji znakomitem dziełem. Dzieło to niezmiernie bogate w treść, opierające system gospodarczy na gruncie etyki chrześcijańskiej, przychylnie zostało przyjęte przez szereg pism fachowych. Jest ono nie tylko pożyteczne dla zawodowych ekonomistów, ale niezmiernie pouczające wogóle dla wszystkich, zajmujących się w jakikolwiek sposób zagadnieniami gospodarczymi i społecznymi.

Ks. Paulin Gilotaux: Anioł Karmelu (św. Teresa: od Dzieciątka Jezus) .Tlum. z francuskiego Z. Rieff. Warszawa 1927. Nakładem księgarni „Kroniki Rodzinnej“.

Nakładem Księgarni „Kroniki Rodzinnej“ w Warszawie ukazało się cenne dzieło X. Paulina Gilotaux „Anioł Karmelu“. Jest to z wielką przenikliwością napisane studjum o życiu i znaczeniu dla współczesności św. Teresy od Dzieciątka Jezus. Na studjum tołożyły się rozdziały następujące: I. Życie św. Teresy. — II. Zalety przyrodzone. — III. Myśl przewodnia życia. — IV. Cnoty zakonne. — V. Dzieciństwo duchowne. — VI. Cnota miłości. — VII. Miłość i cierpienie. — VIII. Duch modlitwy. — IX. Łaski nadzwyczajne w życiu. — X. Deszcz różany. — XI. Zakończenie. W obszernym dodatku podane zostały szczegółowe opisy beatyfikacji i uroczystości kanonizacji Małej Świętej w Bazylice watykańskiej oraz specjalny rozdział o czci św. Teresy w Polsce.

Wszystko to razem tworzy wysoce wartościową całość zarówno pod względem wewnętrznym, jak i pod względem sympatycznej szaty zewnętrznej. Przekładu umiejętnie i ze znajomością przedmiotu dokonał pan Zygmunt Rieff, artystyczną okładkę projektowała p. H. Maszyńska.

DZWON ŻBIKOWA. Czasopismo miesięczne parafjalnej ligi katolickiej w Żbikowie. Ukazał się pierwszy numer tego czasopisma za miesiąc styczeń, redagowanego przez Ks. Prał. T. Czechowskiego, miejscowego proboszcza.

Cieszyć się należy, że powstaje nowe czasopismo parafjalne, a w tym wypadku jako organ ligi katolickiej tembardziej zasługuje na uwagę. W życiu parafjalnem, a zwłaszcza w ośrodkach robotniczych, czasopisma parafjalne mają specjalną misję i znaczenie. Informowanie o życiu katolickiem, piętnowanie rozmaitych miejscowych występków i poruszanie opinii miejscowej, prowadzenie kroniki parafjalnej, akcja społeczna — oto najważniejsze zadania parafjalnego pisma. Na treść pierwszego numeru „Dzwonu Żbikowa“ złożyła się odezwa Redakcji i następujące artykuły: Znaczenie parafji dla Kościoła i społeczeństwa; Liga Katolicka; Ze świata; Oplątek parafjalny; Z życia parafjalnego; Wieczór noworoczny; Od wydawnictwa; Ogłoszenia parafjalne i humor.

Powinszować trzeba Ks. Prał. Czechowskiemu nowego trudu pasterskiego i życzyć jaknajlepszego rozwoju, żeby „Dzwon Żbikowa“ donośnym echem dźwięczał na całą parafję i okolicę.

Z.

Lista ofiar

NA BUDOWĘ DOMU KSIĘŻY EMERYTÓW.

Ks. infułat Dr. K. Bączkiewicz	.	.	.	.	100 zł.
Ks. prob. B. Jariębski	.	.	.	.	100 zł.
Ks. prob. Fr. Żebrowski	.	.	.	.	30 zł.
Ks. prał. Dr. L. Kalinowski	.	.	.	.	50 zł.
Ks. prob. J. Sztuka	.	.	.	.	50 zł.
Ks. prob. J. Zaleski	.	.	.	.	50 zł.
Ks. kan. K. Kopański	.	.	.	.	50 zł.
Ks. prob. A. Tomczycki	.	.	.	.	50 zł.
Ks. St. Radecki	.	.	.	.	50 zł.
Ks. kan. J. Makowski	.	.	.	.	50 zł.
Ks. kan. P. Loeve	.	.	.	.	100 zł.
Ks. kap. M. Kominek	.	.	.	.	40 zł.
Ks. Sat. Sikorski	.	.	.	.	50 zł.
Ks. E. G.	.	.	.	.	100 zł.
Ks. K.	.	.	.	.	5 zł.

Krawiec dla Duchowieństwa

przyjmuje wszelkie obstalunki z własnych
i zamówionych materiałów

EDWARD ZWIERZYŃSKI

ul. Pańska 66 m. 66. (tramw. 0, 11, 22).

ZA POZWOLENIEM WŁADZY DUCHOWNEJ.

Redaktor i wydawca: Ks. Dr. Remigjusz Dąbrowski.

Drukarnia Archidiecezjalna „Dolak-Katolik“, Warszawa, Krakowskie Przedmieście 71.

NAGRODZONA WIELKIM MEDALEM ZŁOTYM
NA WYSTAWIE PRACY KOBIET W WARSZAWIE

PRACOWNIA UBIORÓW I HAFTÓW KOŚCIELNYCH

E. OSTROMEŃCKIEJ,

Krakowskie Przedmieście 61, m. 3.

PRZYJMUJE ZAMÓWIENIA NA KAPY, ORNATY, CHORĄGWIE
:: BALDACHIMY, i t. p. WYBÓB GOTOWYCH APARATÓW. ::

Ceny bardzo przystępne.

Gotowe Ubiory Kościelne

Materje Liturgiczne i na sztandary, obrazy, ga-
lony, frendzle, chwasty i wszelkie przybory oraz

Chorągwie i Sztandary

artystycznie wykonywa w własnych pracowniach

P O L E C A

T. STRAKACZ I SYN

Warszawa, Kapucyńska 1. Telefon 72-50.

CENY UMIARKOWANE

Birety — Koloratki — Pasy rzymskie.

OBICIA PAPIEROWE (tapety)

Od najskromniejszych do najwytworniejszych.

po cenach jaknajprzystępniej-
szych poleca: **znana firma**

egzystująca od 1875 roku.

SAPIECHY

Plac Trzech Krzyży Nr. 3, róg Mokotowskiej, tel. 165-50.

SKŁAD DYWANÓW ZYGMUNTA BEREDA

WARSZAWA,
Marszałkowska 132, Telefon 282-85.

Wielebnemu Duchowieństwu

poleca na raty po cenach przystępnych:

Dywany i chodniki

Firanki

Kołdry i pledy, podróżne

Materiały meblowe i t. p.

KSIEGARNIA KRONIKI RODZINNEJ

Warszawa, Podwale 4 (Plac Zamkowy)

poleca następujące NOWOŚCI

Zł. gr.

Giloteaux P. X. ANIOŁ KARMELU (światne studjum o św. Teresie od Dzieciątka Jezus). . . 4.80

Klimowiczowa K. SIOSTRA LUDU POLSKIEGO i SŁUŻEBNICA JEZUSA (życiorys świętobliwej Wandy Malczewskiej). —.70

Reb. MOCARSTWO PODZIEMNE Szkic społecznego. Wydanie V-te —.40

Szpyrkówna M. H. MALEŃKA św. TERENIA. (Poezje dla dzieci na tle życia św. Teresy od Dzieciątka Jezus) —.60

Wołowska Zofja. CHRYSZTUS KRÓL NARODÓW —.25

DO NABYCIA WE WSZYSTKICH KSIĘGARNIACH.

Zamówienia z prowincji Księgarnia KRONIKI RODZINNEJ załatwia natychmiast za zaliczeniem pocztowem.

1928
1301